Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-hээ гарана | № 191 (14302) | 1976 оной августын 14, суббото | Сэн 2 мүнгэн

САГАЙ АЛХАСАҺАА ГЭЭГДЭНГҮЙ...

КПСС-эй XXV съездын хараалhанай ёhoop, арбадахи табан жэлдэ hургуулиин, хүмүүжүүлгын эмхи зургаануудай шэнэ барилга улам үргэдхэгдэхэ зэргэтэй. Тэрэ талаар манай республикада горитой хүдэлмэри хэгдэжэ байнаг.

Хориин. Хэжэнгын болон бусад аймагуудта hургуулиин барилгада партийна анхарал хандуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, Хориин аймагай Дээдэ-Таилсын совхоздо 320 hурагшадай hууритай hургуули баригдаад, досоохи хүдэлмэринь дүүрэжэ ашаглалгада үгтөө. «Бурятцелинстрой» трестын 435-дахи нүүдэл колонныи барилгашад ... hургуулиие түргөөр барижа дүүргэбэ. Һургуулиин директор Н. Ф. Пронин багшанартаяа хамта hуралсалай кабинедүүдые түхеэржэ дүүргээд, сентябрин 1-дэ шэнэ hуралсалгай үүдэ нээжэ, шабинараа угтахаар бэлэн байна. Мүн лэ тус колонныи барилгашад Хори тосхондо 80 хүнэй hууритай интернат барижа дүүргэхэнь. Тинхэдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхоздо 320 хүнэй hууритай hургуулиин барилга сентябрин 1-hээ урид дүүргэгдэхэ түсэбтэй.

Улаан-Үдын аймагай «Забайкальский» совхоз hургуулиин шэнэ байшан барюулжа байнхай. Тэрэ барилгые «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи нүүдэл колонно бариба. Тус барилгые саг соонь дүүргэхын тула хэрэгтэй бүхы материал бии. Тиимэhээ барилгашад сентябрин 1 болотор hургуулиин газаахи, досоохи зүйлнүүдые хэжэ дүүргэхэ гэжэ тэмсэжэ байнхай.

Гадна «хуушан» hургуулинуудые hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэлгэ хэр байна гээшэб гэhэн асуудал табигдаха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ үсөөхэн хоног үлэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы hургуулинуудта заhабарилгын, шэрдэлгын хүдэлмэри түгэсхэгдэжэ байна. Эмхи гуримтаи hургуулинуудта заhабарилгын хүдэлмэри hуралсалай жэлэй дүүрэмсээр эхилдэг юм. Жэшээнь, Улаан-Үдын 1-дэхи, -дэхи, 37-дохи, 19-дэхи, 11-дэхи, 42-дохи болон бусад hургуулинуудта hуралсалай жэлэй дүүрээдүй байхада заhабарилгын хүдэлмэридэ бэлдэжэ эхилдэг заншалтай. Мүнөө нэрлэгдэгшэ hургуулинууд hуралсалай шэнэ жэлдэ hайнаар бэлдээ гэжэ тэмдэглэхээр. Улаан-Үдын Железнодорожно районой 14-дэхи hургуули илангаяа hайнаар бэлдэбэ. Һургуулиин гурбан дабхар ... оидоогоор, тематическаар шэмэглэгдээ. Тусхайлхада, нэгэ дабхарынь багашуулда, нүгөөдүүлынь дайнай болон ажалай баатарнуудта зорюулагдаа. Һуралсалай кабинет бүхэндэ хүтэлбэриин пульт тодхоотой. Мүн хүдөөгэй болон олонхи hургуулинуудта заhабарилгын, hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдаа. 1976—1977 онуудай hуралсалай жэлдэ hургуулинуудай директорнүүдэй хүдэлмэриин харалга соносхогдоно. Һуралсалай шэнэ жэлдэ хэр зэргэ бэлэдхэл хэгдээб гэhэн асуудал харалгын жюриин анхаралда абтаха ёhотой. Тиимэhээ харалга соносхоhон ушар hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ hайн түлхисэ болохо гэхэдэ алдуу болохогүй.

Зүгөөр зарим hургуулиин директорнүүд саг эртэ гэжэ тухаар дээрээ ортожо мэгдэhэн байна. Теэд саг хүлеэхэгүй. Тиимэл хаданя, hургуулиин заhабарилгадашье, барижа байhан байшангуудташье харюусалгатайгаар, партийнаар хандаха шухала гэжэ мэдээжэ.

Дашаргал партийна анхаралай дутаhан газарта барилгын хүдэлмэри нобшорно. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай Сотниково-Ивалгада 192 хүнэй hууритай, Зэдын аймагай Ёнхор hууринда 480 хүнэй hууритай, Хяагтын аймагай Наушки станцида 784 hурагшадай нэгэ халаанда hурахаар hургуулиин байшангуудай барилга нобшоржо, түсэбэй ёhoop 1976 оной сентябрин нэгэндэ ашаглалгада үгтэхэ үрдихэ гү гэhэн асуудал табихаар болоод байна. Мүн баhа Химнын, Баргажанай, Мөөрөөшын совхозуудта hургуулинуудай барилга удаашруулагдана. Эдэ барилганудай удаарhанда Буряадай барилгын управлениин, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй, «Бурятцелинстрой» трестын барилгашадай зарим коллективүүд зэмэтэй.

Гэбэшье hургуулиин барилга — бүгэдэ нниитын хэрэг. Энэ хэрэгтэ партийна, комсомолой организацинууд, нютагай Соведүүд, гэгээрэлэй зургаанууд, ниитын хүсэн сэхэ хабаадаха зэргэтэй. Теэд олон газарта, онсолон хэлэбэл, Зэдын, Хяагтын, Загарайн, Улаан-Үдын, Ахын, болон Баргажанай аймагуудта hургуули барилгые, hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгые түргэдхэхэ хэрэгтэ ёhотой анхарал хандуулагдаагүй.

Жэл бүри hургуулинуудта шэнэ багшанар нэмэдэг. Мүнөө жэлдэ манай республикын hургуулинуудта дээдэ болон тусхай дунда эрдэмтэй 724 шэнэ багшанар эльгээгдэбэ. Тэдэнэй 588-иинь хүдөө нютагуудай hургуулинуудта ажалха юм.

Залуу багшанарые угтажа абаhан коллективүүд, гэгээрэлэй хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэртэ тон анхаралтайгаар хандаха уялгатай. Илангаяа хүдөөгэй багшын хүндэтэ нэрэдэ хүртэhэн залуушуулда горитой анхарал хандуулха шухала. Зохисотой гэр байратай болгожо, саг соонь түлеэ түлшөөр хангаха гээшэ бага бэшэ. Һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, нютагай Соведүүд, партийна болон комсомолой организацинууд шэнэ кадрнуудта туhаламжа үзүүлхэ, ошоhон газартань нютагжуулхын тула оролдохо зэргэтэй. Хүдэлмэришэдэй болон таряашадай ёhотой hайн халааниие хүдөөдэрэй hурагшадаи дундаhаа бэлдэлгын, hуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид hайжаруулгын асуудалые багшанар лэ шиидхэжэ шадаха. Тиимэhээ багшанарай коллективые тогтууритай болгохо гээшэ юрын асуудал бэшэ. Парти болон правительствын hүүлэй олон тогтоолнуудай соо, тодорхойлбол, хүдөөгэй hургуулиин арга боломжые улам саашадань hайжаруулха хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталhан тогтоол соо, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд соо энээн тушаа сэхэ заагдаhан байна.

Мүн баhа залуу багшанарые hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгые эмхидхэхэ шухала. Энэ хэрэгтэ үнинэй багшанар, педагогическа ажалай ветеранууд эдэбхитэйгээр хабаадаха ёhотой гэжэ hанагдана.

Костромской областиин дунда hургуулинуудые дүүргэhэн слёдто хабаадаhан хүбүүд, басагадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээhэн захидалгын гүн удхаhаа, энээнтэй дашарамдуулан гаргаhан ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолhоо үндэhэлжэ, 1976—1977 онуудай hуралсалай жэлдэ багшанарай коллективүүд шабинарайнгаа дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам гүнзгыруулэн ябуулха ушартай.

Мүнөө үеын hурагшадай зариманиинь хойто жэлдэ, саашанхи жэлдэшье хүдэлмэришэд болон таряашадай, ажалшадай тоо бүлэдэ нэмэжэ, КПСС-эй XXV съездын хараалhан түсэбые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна.

Тиимэhээ сагайнгаа асари ехэ алхамhаа гээгдэнгүй, hуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ амжалта туйлан, манай республикын багшанар эхилхээ байhан hуралсалай шэнэ жэлдэ урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха бээзэ гэжэ hанагдана.

Республикымнай ажалай үдэр

Манай хөөрэлдөөн

БЭРХЭТЭЙ БАЙДАЛАЙ ТОХЁОЛДОБОШЬЕ...

Байгша ондо зарим аймагуудта хабар хожом болотор хүйтэн байгаад, зунай эхеэр хура бороо ороогүй, таряалан, сабшалангай ургаса гандахаяа hанаhан байна. Илангаяа уhалагдадаггүй газарай ногооной ургаса hая болотор муу байгаа.

Иимэ орёо бэрхэтэй байдалай тохёолдоод байхада, эдуу-hа малда үбhэ тэжээл шадаал hаа ехээр бэлэдхэжэ абахын тула ямар онол, түрүү дүй дүршэл хэрэглэжэ байhан тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ Ю. П. Седовто манай корреспондент хандаа.

— Манай эндэ hая наашадаашье иимэ муу, ган гасуур зунай болоhониие hананагүйбди. Урдандаа гектарай адагынь 15—17 центнер үбhэнэй гарадаг сабшалан дээрэhээ мүнөө миил 7—8 центнер ургаса хуряагдана. Олон жэлэй ногоо тариhан, hайжаруулагдаhан, бага зэргэ уhалагдадаг 200 гаран гектар сабшаламнай энээнhээ урагша гектарай 35 центнер хүрэтэр үбhэ үгэдэг аад, мүнөө гектарай ехэдээл hаа 20 центнерhээ дээшэ үбhэн гаранагүй. Энээнhээ боложо, хэрбээ урзанда, нёдондо жэлнүүдтэ бүхыдөө 28—30 гара мянган центнер үбhэ алгадгүй абадаг hаа, байгша ондо бүхы арга боломжоёо хэрэглээд байхадаал хамта 25—26 мянган центнерhээ дээшэ үбhэ хуряахамнай бэрхэтэй болонхой.

Үшөө тиигээд хэрэгтэй сагта орохогүй аад лэ, мүнөө үбhөө түлэг хуряажа абаха үедэ үдэр бүри шахуу хура бороо адхаржа, тэжээл бэлэдхэлгэдэ hаад ушаруулна, нэмэлтэ бэрхэшээл тохёолдуулна.

— Юрий Павлович, иимэ орёо бэрхэтэй байдалые дабажа гараха, үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула юу хэнэбта, ямар арга боломжо, ноёсолгэнүүдые хэрэглэнэбта?

— Нэн түрүүн бүхы хүн зоноо элсүүлжэ, эдоол гарта хүлтөөрөөл үбhэндэ гаранхай гээшэбди. Хэрбээ энээнhээ урагша тус тустаа 12—14 хүнhөө бүридэhэн арбаад звенол бүхы үбhыемнай абадаг hаань, мүнөө гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, hургуулиин hурагшад, үбгэд, хүгшэдhөө эхилээд, колхозой конторын хүдэлмэрилэгшэд, Түнхэн тосхоной эмхи зургаануудай алба хаагшад, мэргэжэлтэд хуу үбhэндэ гаража, звено бүхэндэ 25—30 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр үбhэ хуряаха эргагүй хура бороотой үедэ булта гар хажуураар ногоо сабшана. Үдэр бүрил 200 хүн гар хажууршад үбhэ сабшана.

Тиихэдээ урдандаа оройдоо сабшагдадаггүй, абтахань хүшэр газарнуудай: уhа намагай захын, бургааhа шугы соогуурхи, hубаг ханаабай хажуугаархи ногоон хуу сабшагдана. Илангаяа hайн ургасатай газартаа адхашье ногоо үлөөхэгүйн тула тэрэ-нээ баhал ехэнхиинь гараар сабшахабди.

Сагай уларилай тогтууригүй байhаниие хараада абажа, багал наратай сэлмэг болоходонь бүхы хүн зон, хамаг техникээ үбhэ хуряалгада табинабди. Тиигэжэ hайн үдэрнүүдтэ сабшалан дээрээ нэгэ доро 450—500 шахуу хүн хүдэлнэ. Энээнэй ашаар гансахан hүүлэй 4 үдэр соо таба мянган центнер үбhэн сомогдоо. Һайн наратай сэлмэг үдэр соо 1.800—2.000 центнер хүрэтэр үбhэн hүрилэгдэнэ. Ажахы дотор бүхыдөө 10 гара мянган центнер үбhэн hүрилэгдөөд байнхай.

Хэнэйшье мэдэhээр гансахан гар ажалаар ехэ урагшаа ябагдахагүй байhаниинь элитэ. Тиимэhээ колхоз дотор 3 оньhожоруулагдаhан звено үбhэ хуряадаг. Энээнhээ гадна, бидэ жэжэ звенонуудташье хэрэгтэй болоходонь техникэ олоор үгэлсэнэбди. Хэрбээ тэдэндэ сабшаhан ногоойнь ехэ hаань, тракторай түхэрсэн шүдэтэй тармуур, волокушка гэхэ мэтые үгэжэ, үбhөө hэлижэ, урбуулжа байгаад түргэнөөр хатааха, хуряахадань туhалнабди.

— Даб дээрэ ямар звенотнай эгээл ехэ үбhэ абаад байнаб.

— Түнхэн тосхоной отделениин (эрхилэгшэнь А. Я. Софьин) ажалаа гол түлэб морёор, гараар хэдэг И. А. Боссертын звено мүнөө дээрээ түрүүлжэ ябана. Эдэнэр 4.800 центнер үбhэ хуряаха түсэбтэй аад, 2.200 центнер үбhэ hүрилөө. Оньhожоруулагдаhан звенонуудай дундаhаа С. Н. Полубенцевэн даадаг оройдоол 6 хүнтэй звеногойхид hаянай хүдэлжэ эхилээшье hаа, түрүүшын 1.000 гаран центнер үбhэ сомоод, түсэбөө хахадлаад байна.

Гол түлэб морин, гар зэмсэгтэй звенонууд түсэбөө дүүргээшье hаа, бүри хожом болотор ойн соорхой соогуур, уhа намаг тойруулжа үбhэ сабшаха юм.

— Юрий Павлович, хура бороотой энэ жэлэй эрхэ байдалда үбhэнhөө ондоо шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар юу хэнэт?

Энээнhээ урда жэлнүүдтэшье сенаж, силос горитой бэлэдхэдэг hэмди. Илангаяа энэ жэлэй эрхэ байдалда сенаж, силос ехээр дараха-hаа ондоо аргагүй. Сабшалангай ногоо, мүн элдэб үрмэдэпэ халаахай, тарималшье ургамалые сабшажа сенаж болгонобди. Мүнөө 800 шахуу тонно сенаж дарагдаа. Гансахан hүүлэй дүрбэн үдэр соо 400 тонно тиимэ тэжээл бэлэдхэгдэбэ. Энээнтэй хамта силос даралга зэргэ ябуулагдана. Даб дээрэ горох обёос хоёрые холижо тариhан ургаса хуряагдажа, 5 мянга шахуу тонно силос нүхэндэ хэгдээд байна. Тэрэнэйнгээ шанарые hайжаруулхын тула энэ жэлдэ түрүүшынхеэ мочевинэ холинобди. Нэгэ тонно ногоондо 2 килограмм хүртэхөөр мочевинэ холигдоно. Иигээд кукуруза, зелёнко хуряажа, үшөө 5 мянган тонно силос дараха зорилго табигдана.

ТАРЯАН ЭРДЭМҺЭЭ ҮНДЭҺЭТЭЙ

Агрономой гол ехэ үүргэ -алтан таряа ургуулха ажал ааб даа. Хүрьhэтэ газарай ашаар, хурса анзаhанай хүсөөр, хура бороогой туhаар ургаса абахаhаа гадна эрдэм мэргэжэлэй оньhоор таряанай үндэрые дээшэлүүлдэг болонхон ха юм. Ургаса hайжаруулхын талаар манай республикын эрдэмтэд ехэ оролдостойгоор хүдэлдэг гээшэ. Тэдэнэй тоодо Григорий Халханович Андреев оролсодог. Арбаад жэл хүдөө ажахыда агрономоор хүдэлжэ яhала дүй дүршэлтэй болоод, эрдэмдэ нэмэри болохо ажаглалтануудаа Буряадай хүдөө ажахын институтда дурадхаhан байна. Тэрэ гэхэпээ хойшо Григорий Халханович ургамалнуудай кафедрада хүдэлнэ. Ерээдүй мэргэжэлтэдтэй хамта ургаса дээшэлүүлхэ талаар олон туршалгануудые бэелүүлнэ, студентнэрэй эрдэмэй общество хүтэлбэрилнэ, олохон залуу агрономуудта өөрынгөө дүй дүршэл дамжуулна. Багшалхаhаа гадна шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Колхоз, совхозуудай үндэр ургаса абалгада Андреев мэтэ эрдэмтэдэй аша туhа байжа магад. Юундэб гэхэдэ, таряан ажал үндэhөөрөө эрдэмтэй холбоотой болоо ха юм.

Х. ЦЫБЕНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Х. Андреев туршалгын таряанай поли дээрэ (зүүн гарhаа).

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ҮБҺЭ, СЕНАЖ, ВИТАМИНТАЙ ГУРИЛ, НАБШАҺАТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1976 оной августын 9-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	үбhэн: сабшагдаhаниинь	үбhэн: hурилэгдэhэниинь	сенаж	витаминтай гурил	набшаhата тэжээл
Баргажанай	35	81	10	19	8
Баунтын	15	68	—	—	—
Бэшүүрэй	38	72	147	46	34
Зэдын	26	54	15	33	13
Яруунын	21	58	2	21	55
Загарайн	36	61	92	35	75
Захааминай	55	78	106	15	147
Кабанскын	53	75	—	48	—
Хэжэнгын	28	67	54	18	49
Хурамхаанай	32	85	0,3	30	47
Хяагтын	36	67	13	25	37
Мухар-Шэбэрэй	33	64	115	38	72
Ахын	18	60	—	—	—
Прибайкалиин	29	86	58	40	—
Хойто-Байгалай	45	77	—	—	—
Сэлэнгын	19	73	10	26	29
Түнхэнэй	48	69	16	55	36
Улаан-Үдын	38	83	134	39	65
Хориин	24	70	137	17	35
Республика бүхыдөө	32	71	65	35	47

КПСС-эй ГОРКОМОЙ ПЛЕНУМ

Үсэгэлдэр, августын 13-да КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй пленум боложо үнгэрбэ. Энэ пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Ондоо хүдэлмэридэ орохонтойнь дашарамдуулан, нүхэр **Ангапов** Семен Васильевичые КПСС-эй горкомой хоёрдохи секретариин, партиин горкомой бюрогой гэшүүнэй уялгануудhаа пленум сүлөөлбэ.

КПСС-эй горкомой бюрогой гэшүүнээр, партиин горкомой хоёрдохи секретаряар нүхэр **Басаев** Геннадий Доржиевичые пленум hунгаба.

КПСС-эй горкомой захиргаанай, худалдаа наймаанай болон финансова организацинуудай таhагые даагшаар нүхэр **Даширабданов** Дарма hунгагдаhан байна.

ҮРГАСЫН БАЯНДА УРМАТАЙ

ФОТО РЕПОРТАЖ

Үдын совхозой луговодууд даажа абаhан сабшалангаа дахяад уhалжа, ган гасуурай бэрхэшээлые шадаха зэргээр зайсуулаа юм. Хасууртың сабшалан дээрэ хүрэжэ ерэхэдэмнай ногоониинь яhала hайнаар урганхай, зарим газартаа надхажа унашанхай. Эндэ үнинэй механизатор Степан Иванович Мишениннэй хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал звено луговодуудай оролдожо ургуулhан ногооной баян ургаса хуряажа байба.

— Манай нэгэдэхи отделенидэ үбhэшэдэй гурбан звено ажаллана. Энэ коллектив 1600 центнер үбhэ бэлэдхэжэ абаха түсэбтэй юм. Тээмэндэнэй звеногой механизаторнууд 30 гектарта таригдаhан олон жэлэй ногоо сабшажа, 650 центнер сенаж дараа, гээд отделениие эрхилэгшэ Борис Дамдинович Жамбалдоржиев тайлбарилаа hэн.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ ороhон бороогой удаа тэнгэри сэлмэжэ, зунай аяма халуун эхилшэнхэй байгаа. Эгээл энэ үедэ тус звеногой механизаторнууд ээлжээтэ томо hүриеэ дүүргэхэ дүтэлэнхэй тухагүй ажаллажа байбад. Сабшагдаhан таримал ногоон хоногой туршада hэбэрээгдэхэдээ яhала хатана. Һүри дээрэ бухалнуудые үргэжэ гаргадаг түхеэрэлгэтэй трактор жолоодогшо коммунист Николай Банин hүриин улам үндэр болохо бүри бага зэргэ аалидажа, сомоо дээрэ аса бариад байhан нюруулагшаяа хүлеэн ажаллана. Эгээл энэ үедэ Александр Яковлевай бухал асаржа ерэхэдэнь Николай Банин тэрээндэ хандан:

— Саша, тэрэ бухалаа hүриин саана, гурбадахи сомоогой hууриа буулга. Эндэмнай дүүрэхэ дүтэлөө. Үшөө нэгэ-хоёр бухал орохо гү даа, иигээд лэ нюруулхамнай, — гэбэ.

Александр Яковлев асарhан ашаагаа шэнэ hүриин hуури болохоор буулгаад, дүтэ шадархи бухалнуудые түргэн асаржа, 12 бухалай hууритай томо сомоогон эхи табиба. Тиигээдшье Николай Банин шэнээр hуурилагдаhан hүри дээрэ Александрын асарhан бухалнуудые аятайханаар ябталан соможо захалаа бэлэй.

— Һүри нюруулхада бухал бухалаар үбhэн хэрэггүй ха юм. Һайнаар. бороодо нэбтэ норохогүйгөөр нюруулхыень эдэ хүбүүд дороhоо ута асаар үбhэ үгэдэг — гээд, Степан Иванович Мишенин хөөрэлдөөндэ оролсобо.

Удаадахи hүришье бухалай асаргадаха бүри түргэн бодхоогдожо захалаа бэлэй. Тойроод сабшагдажа хатаагдаhан үбhэн тэрэ дороо баал болгогдоhоной удаа бухал болгогдоод жэрылдэбэ. Нэгэ захаhаа бухалнуудай зоогдэжэ захалхада, юрын тармуур шэрэhэн механизатор Сомон Дашацыренов ДТ-20 түхэлэй такторaaр бухалай hуурида үлэhэн үбhыень тармажа, ута баалтан ниилүүлнэ, Иигэжэ сабшалан дээрэхи хатаhан үбhэн гээлтэ хоролтогүйгөөр; сэбэрээр хуряагдана.

— Ургасатай газарта хүдэлхэдэ урматай даа. Һүринүүд бухал мэтэ түргэн жэрылдэнэ. Эндэhээ баhал зурган томо hүри абтахань ха, — гэжэ оньhон аргаар hүри сомогшо Николай Банин баяртайгаар хэлэнэ.

Үбhэ тэжээл хуряалгаяа богони болзорто hайн шанартайгаар үнгэргэхын тула совхозой парткомм, дирекци, рабочком үбhэшэдэй звенонуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, онсо шалгарагшадые моральна болон материальна талаар урмашуулха гуримыень урдынхиhаа таарамжатай зохидоор зохёонхой. Мүнөө энэ звеногой үбhэшэд hүүлэй табан хоногой дүнгөөр эрхимлэжэ, шанда хүртэhэн байна.

Мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэhээ гадна, үбhэшэдэй эрилтэ хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Эндэ ниитын эдеэ хоол hайн шанартайгаар бэлдэгдэнэ. Мүн хоног бүри шэнэ газетэ асаргадаг, нүүдэл наймаан — автолавка таhалгаряагүй ерэдэг, үбhэшэдэй захилые заабол дүүргэдэг байна.

В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеное даагша С. И. Мишенин. Ээлжээтэ hүри нюруулагдахань.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хори.

ХОНОГОЙ КИЛОГРАММААР...

Эдэ үдэрнүүдтэ манай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшад адууhа малаа hайнаар таргалуулжа, абаhан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, эрхим шанартай мяха гүрэндэ тушаахын түлөө оролдоно.

Малай тарган — бэлшээриhээ гээд хэлсэдэг. Тиимэhээ жэл бүри зунай эхеэр hүрэг малнай заха холын бэлшээридэ гаргагдадаг юм. Совхозоймнай 2633 мал 19 hүрэг болгон хубаарилагдаад, тунга ногоотой бэлшээридэ адуулагдана. Үхэр бүхэнэй шэгнүүрые дэртөө килограммаар гэхэ гү, али бэлшээн таргалуулгын 100 үдэрэй туршада 1 центнерээр нэмээхэ гэhэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Июль hарын дүнгүүдээр Дээдэ-Һонгино гэжэ газарта Ц. М. Бадмаевай харууhалдаг малайнь тус бүриин шэгнүүр сүүдхэ соо дунда зэргээр 1065 граммаар нэмэhэн байба. Б-Ж. Дарасвай; Р. Д. Найдановай харадаг үхэр бүхэнэй шэгнүүр хоног соо 1050 граммаар нэмээгдээ. Мүн бусад олон мал адуулагшад малай тус бүриин шэгнүүрые үдэртэ мянгаад граммаар дээшэлүүлэнхэй.

Совхозой малшад бэлшээн таргалуулгын үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 1500 грамм хүрэтэр дээшэлүүлжэ шадаха байhанаа бодото ажалаараа гэршэлнэ. Хэрбээ холын бэлшээринүүдэй гектар бүриин ургаса 30—40 центнер болоно гэжэ сэгнэгдэдэг байбал, олон жэлэй hайжаруулагдаhан бэлшээриин ургаса манай нютагай эрхэ байдалда 80—90 центнертэ хүрэжэ болохо. Иигэжэ малай шэгнүүрые зундаа үшөө ехээр нэмээхэ арга олдомоор байна.

П. НИМАЕВ,
СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой ахамад зоотехник.

Захааминай аймаг.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АМЖАЛТЫН АРГА НҮХЭСЭЛ

Социалис мүрысөөн хадаа үйлэдбэрие саашадань хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ бүри дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха аша үрэ ехэтэй онол арганууд нэгэн гэжэ бидэ бултадаа мэдэнэбди. Гэбэшье тэрэнэй эмхидхэлые һайжаруулхын тулада үдэр бүхэндэ ехэ хүдэлмэри ябуулаагүй һаамнай, хүлеэгдэһэн туһаяа асархагүй байһаниинь эли. Энээнһээ уламжалан мүрысөөндэ шадаал һаа олон зониие хабаадалсуулхын түлөө тэмсэхэ арганаудые үргэнөөр хэрэглэхые оролдохо эрилтэ партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай урда табигдана.

Тиихэдээ мүрысөөнэй дүн гаргалгые гуримшуулжа, саг соонь олондо мэдээжэ болгохо, тэрэнэй охин соогуур мүндэлһэн үүсхэл болон хүдэлөөнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл согсолхо, түрүүшүүл шэнгеэр бултаниие хүдэлгэдэг болгохын түлөө тэмсэхэ зорилго мүн лэ тобойсо гарана.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, манай Онохойн модоной комбинадай партком бүхы хүдэлмэреэ ябуулдаг юм. Юһэдэхи табан жэлэй туршада мүрысөө эмхидхэхэ талаар баян дүй дүршэлтэй болообди гэбэлнай алдуу болохогүй. Гадна аша үрэншье горитойгоор дээшэлээ һэн.

Жэшээлхэдэ, олонхи бригада, халаан болон цехүүдэй коллективүүд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Үнгэрэгшэ табан жэл соо комбинадаймнай гаргадаг продукциин хэмжээн 54 процент, ажалай бүтээсэ 44 процент дээшэлээ юм. Гадна 370 гаран хүдэлмэришэд «Юһэдэхи табан жэлэй ударник», «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгүүдээр, 33 хүн орден, медальнуудаар, 500 гаран хүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй обком болон райкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Арбадахи табан жэлэй эхинһээ хойшо социалис мүрысөөе бүри үргэн дэлисэтэй, эршэ хүсэтэй болгохын тулада горитой хүдэлмэри ябуулһан байнабди. КПСС-эй XXV съездын угтамжада зорюулагдаһан мүрысөөн энэ талаар ехэ удха шанартай байгаа. Энэ үедэ нилээн олон шэнэ үүсхэл, хүдэлөөн мүндэлһэн байна бшуу.

Модо болбосоруулдаг цехэй А. С. Карбаиновагай даадаг бригадын гэшүүд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэхэбди гэжэ үгэсэ үгөөд, предприятиингаа бусад коллективүүдые уряалһан байна. Нэн түрүүн энэл цехэй А. Г. Острякинагай бригада үүсхэлыень дэмжээ.

О. Ц. Жанаевай, модо таллуулдаг Г. Г. Балаганскиин, Е. П. Ведерниковэй, В. И. Денисовэй, Ю. П. Школьниковой, И. Г. Белых гэгшэдэг толгойлдог бригаданууд түсэбөө 4,5 жэл соо бэелүүлхэ уялга тиихэдэ абаа бэлэй. Нигэжэ коллектив бүхэн арга боломжонуудаа нарин нягтаар хаража үзөөд лэ уялгануудаа баталан абааха юм.

Мүрысөөнэй аша үрэ ехэ. Байгша онойнгоо түрүүшын хоёр һарын даабариие нүхэд Денисов, Кобылкин, Севрюков, Павлов, Спиридонов гэгшэдэй бригаданууд февралиин 19-дэ дүүргэһэн тухайгаа нэн түрүүн элидхээ һэн. Тиигэжэ комбинадаймнай коллектив партиингаа ехэ хуралдаа ажалай үндэр амжалтануудаар угтаа.

Социалис мүрысөө яажа эмхидхэдэг гээшэбибди? Энээн тухай хөөрэжэ үгэхэ һанаатай байнабди. Нэн түрүүн 1976 онойнгоо, бүхыдөө табан жэлэйнгээ социалис уялгануудые баталан абаха хэрэгые манай партком хиналта дороо абаһан юм. Тиихэдээ эдэниие экономическа бата үндэһэ һууритайгаар табиха эрилтые жэншэдгүйгөөр дүүргэһэн байгаабди. Тиимэһээ дүүргэлтэнь коллектив бүхэнэй гэшүүдэй хэр зэргээр ажаллаһанһаа, ажалай болон социалис мүрысөөнэй хэр зэргээр эмхидхэгдэһэнһээ дулдыдаха болоо һааб даа.

Цех, халаан, бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүхэндэ гаргагдадаг гуримтай. Үглөөнэй 9 сагта урда үдэрэй ажалай дүнгүүд эли болгогдожо, селекторнэ холбоогоор соносхогдоод, эрхим үрэ дүнгүүдые түйлаһан коллективүүдтэ баяр баясхалан хүргэгдэнэ, гээгдэлдэ ороггшодой ажал һайжаруулха талаар хэмжээнүүд саг дары абтана.

КПСС-эй XXV съездын абаһан шиидхэбэри соо үйлэдбэриин ашаг үрэ, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа һэн. Тиимэһээ энээниие баһал хараадаа абана гээшэбди.

Дарагдамал модоной плитануудые хэдэг цехэй коллектив социалис уялгануудые абахадаа, «В» түхэлэй плитануудые гаргалгаяа эрид доошолуулхаар түсэблэһэн юм. Тиигэжэ мебельдэ ородог энэ материалай шанар дээшэлүүлхэдэ нүлөөлхэ тодорхой хэмжээнүүд абтаа. Харин модо таллуулга дээрэ хүдэлдэг коллективүүднай хэрэглэмжэдэ ородог модо бүри ехээр гаргахын түлөө тэмсэнэ. Энээнэй ашаар эдэнэрэй хүдэлмэриин шанар зарим тэды һайжараа.

Мүнөө үедэ продукциин шанарые хүтэлбэрилхэ львовско гурим нэбтэрүүлхэ талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулнабди. Экономическа, социальна, хүмүүжүүлгын эмхидхэлэй удха шанартай хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй.

Манай партком инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые мүрысөөндэ хабаадуулха талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Олонхи мэргэжэлтэд зохёохы хүбиин түсэбүүдые табидаг болоо. Тиихэдээ үйлэдбэриин технологиие һайжаруулхада, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэдэ, продукциин шанар һайжаруулхада нүлөөлхэ хэрэгтэ ажал ябуулгаяа зорюулха тухай гол түлэб бэшэнэ.

Жэшээлхэдэ, конструкторнуудай бюрогой начальник Н. Ф. Спак үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые бүри дүүрэнээр хэрэглэдэг болохо талаар технологи зохёохо уялга байгша ондо абанхай. Инженернүүд нүхэд Соболев, Тюрюханов, технолог нүхэр Колмагорцева болон бусад уралан нарижуулгын 2—3 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зорилго урдаа табина.

Манай партком мүрысөөнэй олон ондоо арганаудые хэрэглэхые яһала оролдодог. Жэшээлхэдэ, алмалта, арьбалалтын, эрхим журамай, ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг болохын, залуу хүн бүхэндэ дунда эрдэм олгуулхын, мэргэжэлээрээ эрхимүүдые элирүүлхын, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхын түлөө олонхи коллективүүднай мүрысэдэг юм.

Жэшээлхэдэ, 1975 ондо 308 мянган киловатт-час электрын элшэ, 26 тонно машинын тоһон алмагдаа. Хэдэн бригаданuудта «Ажалай эрхим журамтай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдонхой. Мүнөө үедэ манай коллективтэ коммунис ажалай 940 ударник, 14 коллектив ажаллажа байна. Манай комбинадта хүдэлжэ байһан залуу хүбүүд, басагад бултадаа шахуу һурана. Хүдэлмэришэдэйнгөө һуралсал һайнаар эмхидхэжэ шадаһан мастернуудые парткомнай ходо урмашуулжа байдаг. 1976 оной нэгэдэхи квартал соо 16 хүдэлмэришэдтэ «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Бригадирнууд болон мастернуудай дунда мүрысөөн үргэдэжэ байна. Энээнэй гурим зохёоходоо, гол түлэб даажа байһан коллективэйнь ажалай дүнгүүдые, журамые, үйлэдбэринь культурын байдалые болон бусад баримтануудые хараадаа абаа һэмди. Мүрысөөндэ түрүүшынхиеэ илаһан бригадир Хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртэдэг. Харин дүрбэн квартал соо ходо түрүүлһэн ударидагшада Арадай ажахын түйлалтануудай бүхэсоюзна выставкэдэ ошохо путевко барюулагдадаг байна.

Гадна тусхай өөрын гуримай ёһоор, манай комбинадта бии болгогдоһон комсомол-залуушуулай 9 бригада мүрысэдэг. Эдэнэрэй дундаһаа И. И. Кузнецовой даадаг бригада онсо шалгардаг юм.

Комбинаднай Байгалай, Сэлэнгын модоной баазануудтай мүрысэнэ. 1976 онойнгоо социалис уялгануудые хамта баталжа абаад, мүнөө тэрэнээ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Манай һанахада, абаһан уялгануудаа сүм бэелүүлхэ арга боломжонууд манда бии.

Ц. ЦЫБАНОВ.
комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ ЯБАН[А]

Коммунист Илья Андреевич Раздобудко олон жэлэй туршада бригадые даагшаар ажаллана. Тиигэхэ зуураа хүтэлбэрилхы үндэр шадабаритай болоһон хүн гэжэ локомотив-вагон заһабарилгын завод соо суурхадаг. Тэрэнэй бригада 1000 тонын гидравлическа пресс дээрэ хүдэлхэдөө, һараһаа һарада, кварталһаа кварталда эрхим үрэ дүнгүүдые түйлажа ябадаг. Халаанайнгаа даабариие 130—140 процентһээ бага бэшээр дүүргэдэг байна ха юм.

Энээнэй ашаар абаһан уялга болон гүрэнэй даабариие энэ бригада амжалтатайгаар бэелүүлнэ, заводой коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ саг үргэлжэ шангай һууринуудые эзэлнэ. 1976 оной түрүүшын хахад жэлэй даабариие тус кол... аяар майн 25-да сүм дү... һэн тухайгаа элидхээ. Т... жэ ажалай бүтээсэ д... лүүлхэ, продукциин ... һайжаруулха талаар ... той амжалтануудые ... жа шадаһан байна.

Бригадые даагша ... Андреевич Раздобудко ... тын хүдэлмэридэ ... тэйгээр хабаададаг Т... жэшээгээр сугтаа хүд... нүхэдыншье энэ тал... со шалгардаг байха юм

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... гарһаа) бригадые даагша коммунист И. А. Раздобу... туһалагша А. Ф. Але... ров, кран жолоодогшо Л... Стеквашова, машинист Г... Богданов гэгшэд.

В. МУЛЛЕРА[Й]
фототекст

СЭНХИР ДАЛАЙ ДЭЭРЭ

Орон дотороо загаһанай ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ асуудалда КПСС-эй XXV съезд дээрэ горитой анхарал хандуулагдаа һэн. «Арбадахи табан жэлдэ орон дотор загаһанай продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 30—32 процентээр ехэ болгогдохо зэргэтэй» гээд съездын материалнууд соо хэлэгдэнэ.

Партиин табиһан энэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ манай республикын загаһанай ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдыгөө горитой хубитые оруулхаар хүдэлнэ. Республикын загаһанан ажахын флот залуушье һаа, ехэхэн хүдэлмэри бүтээдэг. Далайда загаһа олзоборилхо, загаһа элбэгтэй шэнэ газарнуудые далай дээрэ бэдэрхэһээ гадна, республикын флот БАМ-ай барилгашадта хэрэгтэй ехэ хэмжээнэй ашаа шэрэдэг гээшэ.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада загаһа олзоборилгын флот оньһон техникээр бүри һайнаар хангагдаа. Губшуур, гүльмэ таталга гүйсэд оньһожоруулагдаа. Бэлэхэнээр таһаршадаг бүд губшуурнууд булта капроноор һэлгэгдэжэ, бэхи болгогдоо. Манай республикын загаһанай ажахын бүридэлдэ загаһа болбосоруулгын заводууд, олзоборилгын колхозууд, загаһа үсхэбэрилхэ хоёр завод (Чивыркуйска, Большереченскэ), мүн һаядаа ашаглалгада тушаагдахаяа байһан Сэлэнгын загаһа үсхэбэрилгын завод ороно.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Байгалай загаһанай промышленностиин трестын коллектив амжалтатай ябана. Загаһа олзоборилхо хахад жэлэй түсэб 112 процент дүүргэгдээ. Июлиин түсэб 122 процент бэелүүлэгдэбэ. Мүрысөөнэй зургаан һарын дүнгүүдээр Баргажанай аймаган загаһа олзоборилдог колхозууд эрхимлэжэ ябана. Жэшээнь, «Байкалец» колхозой гэшүүд үнгэрһэн зургаан һара соо загаһа бариха түсэбөө 150 процент дүүргэв. «Путь Ленина» колхозойхид энэ үедэ загаһа бариха даабаряа 68 процентээр үлүүлээ. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай дүнгүүдээр Яруунын загаһанай заводой коллектив эрхимлэжэ, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугаар шагнаглаа.

«Путь Ленина» колхозой Н. С. Кузнецовой даадаг загаһашадай бригада юһэдэхи табан жэлдэ амжалтатайгаар ажаллажа, хубиингаа түсэбые 136 процент дүүргээ һэн. Мүнөө энэ бригадын гэшүүд байгша оной түсэбые дүүргээд, ерэхэ жэлэй тоосоогоор ажаллана. Үнгэрэгшэ жэлдэ орон доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр Н. С. Кузнецов, Н. Г. Сахнов, В. С. Засухин, М. К. Попов гэгшэд эрхимлэжэ, «СССР-эй ба РСФСР-эй загаһанай ажахын социалис мүрысөөнэй отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан байна. Энэ жэлэй түрүүшын долоон һара соо загаһа бариха түсэбөө олзоборилгын колхозууд 116 процент дүүргэһэн байха юм.

Хүдэлмэриин шанар һайжаруулжа, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эрдэмтехникын хүгжэлтэ түргэдхэхэ гэһэн партиин уряада республикын загаһашад бодото ажалаараа харюусана. Загаһашадай олохон бригаданууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. түрүү онол арганаудые үргэнөөр хэрэглэнэ, дүршэл шадабаряа андалдан хүдэлнэ.

Жэшээнь, Яруунын загаһанай заводой Н. К. Орловой бригадын гэшүүд мүрысэн ажалладаг нүхэдтэйгөө ходо уулзажа, дүршэл шадабаряа хубаалдадаг заншалтай. Тэдэнэй мүрысөөн ажалдань аша туһатай байдаг юм. Тиимэһээл нүхэр Орловой бригадын ажал хододоо урагшатай ябана. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые бригадын гэшүүд гурбан жэл соо дүүргээ һэн.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ нүхэр Орловой бригадын гэшүүд 970 центнер загаһа бариха түсэбтэй байгаа һаа, 1360 центнертэ хүргэжэ, даабаряа холо үлүүлбэ. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр тус бригадын коллектив Россин Федераци соо эрхимлэһэн байгаа.

М. ПОЗДЕЕВ,
эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь.

ДАХИНА[А] ИЛАБА

Эхэ мал харууһал... нишодон бригаданууда... лэй хүдэлмэриин дүн ... логдобо. Аймаг соо бү... 104 инмэ коллектив ... дэг юм.

Хориин совхозой ... Одоной отделениин ах... хонишон Карп М... Танганов аймагай х... дой дунда дэлгэрһэн ... лис мүрысөөндэ ... ба. Харууһалжа байһ... хонидой зуун толгой ... һөөнь дунда зэргээр ... хурьга түлжүүлжэ, эх... илгаба. Арбадахи таб... лэй түрүүшын жэлдэ ... социалис уялгань 110 ... гаа. Ехэ хонидой толго... риһөө гурба хахад ки... ноопо хайшалжа абаха ... гаяа 130 граммаар ... Хурьгадынь ехэ һайнаар ... жөө.

Анаагай совхозой а... ша хонишон, Бу... АССР-эй Верховно С... депутат Галина Дубш... Доржиевагай толго... коллектив 589 эхэ х... зуун толгой бүхэнһөөнь ... хурьга түлжүүлжэ, ... соогоо хоёрдохи һуурида... раба.

Д. САНЖИ[ЕВ]
Хорийн аймаг.

ЗАВОДТО—ХОЁР ТУГ

Яруунын загаһанай заводой коллектив бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Заводой хүдэлмэришэд энэ жэлэй түрүүшын хахадай туршада эршэтэй һайнаар ажаллажа, республикын эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай дундаһаа эрхимлэбэ. Тиигэжэ КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон облсовпрофой, мүн Байгалай загаһанай промышленностиин трестын ба эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Дамжуулгын улаан тугууд та хүртэһэн байна.

Үндэр Һайра шангуудые барюулалгада зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаан заводто һалхан болобо. КПСС-эй обкомой гэшүүн, Байгалай загаһанай промышленностиин трестые эрхилэгшэ нүхэр Скубаренко Е. Н. Дамжуулгын улаан тугуудые предприятиин түлөөлэгшэдтэ барюулаа.

Энэ заводой хүдэлмэришэд байгша оной түрүүшын хахадта загаһа бариха даабаряа 150 процент дүүргэһэн юм. Загаһашадан түрүү бригаданууд бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйлаба. Н. А Григорьевой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд январь — июнь һаранuудта 948 центнер загаһа барижа, жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Үнгэрэгшэ үедэ түйлаһан ехэ амжалтаараа урмашаһан Яруунын загаһанай заводой коллектив жэлэй дүүрэтэр бүри һайн үрэ дүнгүүдые харуулха зорилготойгоор ажаллажа байна.

Д. ДУГАРОВ.
манай корр.
Яруунын аймаг.

ДОНОЙ ТАЛЫН БААТАРНУУД

Ростовой областиин Майн Нэгэнэй нэрэмжэтэ колхозой нэлэнхы үргэн тарлалан дээгүүр гүндүү хүнхинөөн сууряатана. Ялаб гэхэ мүшэгүй гүн харанхы һүни электрын зурагархан гал сасаруулһан, тооһо бурьюулан һуунагтуулһан комбайнууд урагшаа дабшана. Хахад һүниин үни үнгэрһэн хойно шүүдэр унажа, ургажа һууһан тараан шииг татаба. Тиихэдэл талын абяан ойро зуура замхана.

Автомобилиин галаар гэрэлтүүлһэн нүүлгэгдэмэл стендын дэргэдэ комбайнернууд сугларба.

— Харагтыл даа, бидэ мүнөө хэр зэргэ хүдэлбэ гээшэбибди?... Мүрысэжэ ябаһан хүршэнэрнай хэр хаб? — гэжэ звеньевой Георгий Ефимович Распопов һонирхоно.

Социалис Ажалай Геройнууд Г. Е. Распопов ба хүршэ оршодог «Московский» совхозой Н. В. Бочкаревой толгойлдог хуряалга-транспортна звенонуудай социалис мүрысөөнэй ябасые харуулһан һүүлэй мэдээнэй тоонууд самбар дээрэ ирайтар бэшээтэй байна.

— Зай Бочкаревой звеногойхид дүрбэн «Колосоороо» энэ үнгэрһэн сүүдхэ соо 2836 центнер ороохо сохёо юм байна. Хоёр хахад нормо. Бэрхэнүүд даа, яһала һайн. Маанадайхн хэр хаб?

Г. Е. Распоповой звеногойхидой ажалай дүн бүри дээгүүр байшаба. Гурбан «Колоcһоо» эдэ механизаторнууд 2780 центнер ороохо ябуулба. Нигэжэ нормоёо дүрбэ эбхэбэ бшуу.

...Дулаан амисхалаар анхилһан һолоомоной бухал дээрэ һуунабди. Энэ бүгшэм халуун һүни вагончик соо оролтой бэшэ ха юм. Георгий Ефимовичтэй хөөрэлдэнэбди.

— Энэ амжалтымнай нюусань юун гээшэб һэнэ гүт? — гээд, комбайнер агшан зуура дуугаа хуряана. — Үлүү тусгаар нюужа боломоор юун байха һэм даа. Минии эдэ нүхэдэйл ажал хэрэг ха юм даа. Федор Иванович Кадушкин, Владимир Матвеевич Киселев бидэ гурбуулаа 1955 онһоо нэгэ звено болон хүдэлнэбди. Энэ жэлэймнай таряа хадалга хадаа хорин нэгэдэхи болоно гэшэ. Техникэмнай хүсөөр ехэ, найдамтай. Тэрээнэл шадамараар ашаглаха гээшэ гол асуудал. Тэд нүхэдии тарляшанай дүй дүршэлөөр баян болоһон бэрхэ зон даа.

Коммунист Распопов дээдэ гарай механизатор, баян ургасын мастер. Тэрэ өөрөө, тэрэнэй нүхэдшье мүнөө дунда зэргээр гектар бүри һээ 40—45 центнер ороохо хуряана. Эдэ түрүүшүүлэй жэшээгээр колхозой бусад механизаторнууд таряа хуряалга дээрэ ехэ хэмжээнэй үрэ дүн түйлана.

Г. Е. Распопов хадаа партиин Цециискэ райкомой бюрогой гэшүүн, ажахынгаа парткомой гэшүүн. Т... һээ таряа хур... эгээл харюусалгатай ... коммунистнуудые зүб... баарилан табиха хэрэгтэ... хитэй хабаадалсаһан с...

— Манай колхозд... коммунист хүдэлдэг. Т... 50 хүниинь таряа ... сохино, ороохо зөөнэ. ... дээрэ ажаллана, ком... отрядуудые, хуряалгын ... нонуудые хүтэлбэрилнэ...

Поли дээрэхи хү... рине партийна, пар... комсомольско табан ... толгойлно. Хуряалгын ... рые хинагшад. депута... постнууд шалгана.

Хүнүүдые таряа ... дээрэ парткомой зүбөө... баарилан табиһыень х... мэриин ябаса гэрш... Коммунист П. А. С... комбайнер бэшэ хүн. ... колхозоингоо клубые ... ша. Хуряалгын эхилһ... хойшо гурба мянга ... центнер ороохо сохёод ... на. Партиин гэшүүн ... Богданов баалнуудые ... луулан сохидог. Ти... үдэр соо гурбан нормо ... гэдэг юм. Коммунист П... Юрковой комбайнда ... бүри шэнэ табан ху... одон зурагдажа байдаг.

Хуряалгада хаба... ябаһан коммунистнууд ... анхаралаа хуряалгын ... болон шанарта хан... Г. Е. Распоповой зве... гэшүүд комбайн ба... гүй, ябууд дундань ... һаа ороохоёо машинада ... хадаг дүршэл түрүүлэн ... рэглэһэн байна. Энэ арг... саг алмана. Гэбэшье ... ниие тон шадамараар ... лэхэ шухала.

Тиигээгүй хада ор... газарта гоожожо ... Ушар нимэһээ колхозо... хы механизаторнууд ... даа тэдэнэй жэшээгээр ... дэлхээ даб дээрэ ... гүй. Бороогой орсһон ... руулган үдэр боложо, ... байһуудай зогсоһон ... Г. Е Распопов, тэ... звеногойхид нүхэдтөө ... дыигөө дүй дүршэл ... үгэһэн, тэрээндээ һүү... байна. Тиигэжэ мүнө... хозой механизаторну... арга бултадаа хэрэгл...

Хамтын хэрэгэй а... тын түлөө хамаг сэдь... зорюулха гэшэ энэ ... нистын гол шэнжэ шан... мүн болоно.

Таряа хуряалгын эх... хойшо хэгдэһэн хүдэлм... дүн хурлалга хү... колхозой штаб со... Коммунист Распоповой ... тэлбэрилдэг хуряалга-т... портна звеногой мех... торнууд социалис мүр... дэ бата найдамтай эрх... жэ ябаба. Гурбан ... наараа колхозоингоо ... то тарлаһай 40 проц... хурлажа шадаа бшуу ... комбайнай бункерну... абтаһан 25 мянган це... ороохон тоог уруу ...

В. ЯНЧЕНКОВ
ТАСС-ай кор[р]
Ростовско областиин
Песчанокопский район.

ҮГЫН ХҮСЭН

Константин Перфильевич һүүлэй хоёр жэлэй туршада 1-дэхи отделениие эрхилэгшээр ажаллана. К. П. Сафонов урагшаа һанаатай, түрүү ябаха гэжэ оролдодог, эрмэлзэдэг хүн юм. Залуу коммунист ажалһаа таһалдангүйгөөр һуража, М. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникум 1974 ондо дүүргээ һэн. Агрономой мэргэжэлтэй болоһон нүхэр Сафонов бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ Константин Перфильевич отделениие эрхилхынгээ хажуугаар агитаторай хүдэлмэри шадамар бэрхээр ябуулжа шададаг байна. Эндэ хэлэһэн үгэнүүдээ баримтануудаар батадхая.

Агитатор К. П. Сафонов агитаторай хүдэлмэриин гол һудаһа лаб баринхай гэхэдэ алдуу үгы. Юуб гэхэдэ, нүхэр Сафонов хүдөө ажахын мүнөөдэрэй шухала ажал — үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри согсолжо, отделениингээ үбһэшэн бүхэндэ дуулгаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Тиин Константин Перфильевич үглөө бүри звенонуудаар ябахадаа, ажалай урда үдэрэй түйлалтануудые хүдэлмэрилэгшэдтэ хөөрэдэг, дуулгадаг юм. Тиихэдээ түрүүлжэ ба гээгдэжэ ябаһан звенонуудай ажал дээрэ агитатор тогтожо, ямар ушар шалтагаанһаа муугаар ажалланаб гэхэ мэтын асуудалнуудта харюу үгэдэг байна. Үбһэшэдэй мүнөө жэлэй мүрысөөнэй дүнгүүд нёдондо жэлэйхитэй сасуулагдадаг. Энэнь үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ажаллажа байһан зондо хэһэн хүдэлмэреэ зүбөөр сэгнэхэ, сасуулхада ехэ туһа хүргэнэ, тэдэнэй арга боломжо элеэр харуулжа үгэнэ. Колхоздомнай, мүн 1-дэхи отделенидэ үбһэшэдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадаа, хэһэн ажалайнь шанарта ехэ анхарал хандуулагдана. 1-дэхи отделенидэ нойтон, дутуу хатаагдаһан үбһэн һүрилэгдэдэггүй. Агитатор мүн лэ энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана.

Агитатор Сафонов ажалша хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ түлхюур оложо шададаг, коллективэй урда табигдаһан зорилго хүн бүхэндэ ойлгуулдаг байха юм. Тус отделенидэ аха нүхэдтэеэ зэргэ 30 хүнһөө бүридүүлэгдэһэн комсомол-залуушуулай звено ажаллана. Колхоздо хүдэлдэг залуушуултай хамта 9—10 классуудай һурагшанар звенодо хүдэлжэ байнхай. Энэ звеное мүнөө жэл һургуули дүүргэһэн хүбүүн ударидана. Залуушуултай ажаллахада аятай зохид. Тиихэдэ тэдэнтэй сэдьхэлэй дулаан үгөөр хөөрэлдэжэ, тэдэнгие ходо дэмжэжэ, ажалдань арга боломжоороо туһа хүргэжэ байхада, залуушуул урматай, баяртай хүдэлдэг байна. Тиимэһээ тэдэнэртэй аха нүхэрэй бата бэхи холбоотойгоор ажаллаха гэжэ оролдоноб гээд, К. П. Сафонов эндэ һая уулзахадамнай хөөрөө бэлэй.

Агитатор Сафонов үйлэдбэриин асуудалнууд тухай, мүн колхоз, аймаг, республика, орон доторoo боложо байһан һониниие үбһэшэдтөө хөөрэжэ үгэдэг. Константин Перфильевич өөрынгөө тушаалда (отделениие эрхилэгшэ) миин ёһын тэдысэ хандадаг бэшэ ёһотойгоор лэ оролдожо хүдэлдэг хүн юм. Хүдөө ажахыда хүдэлмэришэд ходо дуталдадаг ха юм даа. Зэгээл тиимэһээ нүхэр Сафонов ажалшан бүхэниие тон зүбөөр хэрэглэхые оролдодог байна. Харюусалгатай кампанинуудай нэгэн — үбһэ хуряалгын үедэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон техникын арга боломжонуудые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ гээшэ бүришье һаа шухала болоно. Жэшээлхэдэ, К. П. Сафоновой отделениин үбһэшэд тон тааараха, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ газарта табигдадаг байна. Гар хажууроар сабшахадаа бэрхэ хүниие зүйндэ һүридэ табихабиб гэжэ нүхэр Сафонов хэлэгшэ.

Агитатор К. П. Сафонов хүдэлмэриингөө түсэб квартал кварталаар табидаг юм. Тэрэнь нимэ хүсэнэгүүдтэй: үнгэргэхэ хэмжээн, саг болзор, харюусалгата нюур, ажаглалта. Хүдэлмэридэнь түсэбэй аша туһатай байһаниинь элитэ. Юуб гэхэдэ, бэелүүлэгдэһэн хэмжээнэй һүүлээр харюусалгата нюурай гар табигдадаг байна.

1-дэхи отделениин бригадын совет. Тус совет 10 хүнһөө бүридэнэ. 7 хоног бүхэндэ совет хоёр удаа сугларжа, дары түргэн шиидхэхэ асуудалнуудые зүбшэдэг. Агитатор ба отделениие эрхилэгшэ Сафонов соведэй гэшүүдтэй зүбшэжэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые түргэнөөр усадхадаг байна. Үбһэшэдэй ажал хэрэг эндэ хэлэгшыемнай гэршэлнэ.

Мүнөө жэлдэ отделениин үбһэшэд нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, яһала амжалтатай ажаллажа ябана. Августын 3-най мэдээгээр 1-дэхи отделенидэ 300 га сабшалангай 180-ниинь сабшагданхай байгаа. Тиихэдэ сабшагдаһан талмайн 110 гаран гектаран үбһэн сомогдоод байба. Хэрбээ нёдондо отделенидэ бүхыдөө 700 центнер сенаж дарагдаһан һаа, мүнөө отделениинхид 700-гаад центнер сенажтай болонхой.

Агитатор ба хүтэлбэрилэгшэ К. П. Сафоновой үгэ хүн зоной дунда хүндэтэй һэн тула элсүүлхы шадабаритай, хэлэһэн үгэ хэрэг хоёрынь адли ябадаг байна.

П. СТРЕКАЛОВСКИЙ,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой парткомой секретарь.

АШАА ЕХЭЭР ЗӨӨНЭ

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада саг соонь ашаа зөөлгэ онсо ехэ удха шанартай. Барилгада шухала хэрэгтэй оньһон техникэ, барилгын материалнуудые, эдеэ хоолой зүйлнүүдые зөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Баргажан гол ашаа зөөлгын томо һудалнуудай нэгэн болонхой. Баржануудые шэрэһэн буксирнууд энэ голоор олоороо тамарна.

Ф. СОРОКИНОЙ
фото.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗОЛТОЙДО...,

...Эхэ ороной арадууд ...густын 14-дэ физкультур...гуудай Бүхэсоюзна үдэрые ...дэрлэнэ. Эдир залуугай ...э шадалай ба элүүр эн... ...сэгэдэ арадай энэ һайн... ...жэл бүри тэмдэглэхэ ...тогтоол СССР-эй Ара... Комиссарнуудай Совет ...ондо баталан абаа һэн. ...сагһаа хойшо совет ...спортсменүүд өөһэ... ...түйлалта, амжалта... ...ые совет правительство, ...мунис партидаа, арад ...доо заншалта ёһоор жэл ...элидхэдэг болонхой.

Байгша ондо Совет ороной ...ортсменүүд Монреальда бо... ...дүүрэһэн Олимпиин зу... ...XXI наадануудаар дээрэ түй... ...ан амжалтаяа улам арь... ..., физкультурнигуудай ...союзна һайндэрые тэм... ...лэжэ байна. Энэ амжалта ...а СССР-эй арадуудай ...да физкультура, спорт ...гжөөхэ талаар парти, пра...тельствын үдэр бүриин ан... ...оролдолгын ашаар ...лагдаа бшуу.

КПСС-эй XXV съездын ...алан абаһан түүхэтэ ...лхэбэринүүд соо арад ...ой дунда физкультура, ...орт хүгжөөхэ, мүн КПСС-... ЦК-гай Генеральна сек...арь Л. И. Брежневэй ...импиин наадануудта ха...дагшадта эльгээһэн амар... ...хадаа шэнэ амжалтада ...гжуулһан байна.

Бүхэсоюзна энэ һайндэрөө ...ай республикын спорт...үүд эрхим амжалтатай ...жа байна. Мүнөө Буряа... ...республикын ажалшадай ...элдэ арбан стадион, спор... ...н 299 зал спортын гурба ...аад талмай үгтэнхэй. ...эһээ гадна республикын ...едприяти, колхоз, совхо...дта, һуралсалай газар...дта физкультурын 700... ...д коллектив эмхидхэгдэ... ...байна. Эдэнэрые физ...льтурын дээдэ болон дун... ...эрдэмтэй багшанар, тре...рүүд, ниитын түлөөлэг... ...һурган хүмүүжүүлжэ ...даг.

Республикын физкультурын эмхинүүд жэл бүри ...-гой 70-аад мянган значкистнуудые, спортын разрядтай 35—40 мянган спортсменүүдые бэлдэнэ. Һүүлэй үедэ, илангаяа юһэдэхи табан жэлэн туршада физкультура, спорт амжалтатайгаар хүгжөө. Тиин олоной дунда физкультура хүгжөөхэ, спортсменүүдэй бэлиг шадабари дээшэлүүлхэ талаар хараалагдаһан түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэө. Жэшээнь, 1971 ондо ГТО-гой 40 мянган значкист бэлдэгдэһэн байгаа, үнгэрһэн табан жэлэй һүүлшын жэлдэ 70 мянган значкист бэлдэгдэө. Энээнһээ гадна буряад ороной 33 спортсмен СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэһэн, республикын, Бүхэсоюзна категоритой 26 судьянар бэлдэгдэһэн байха юм.

Республикын ажалшадай дунда физкультура, спорт хүгжөөхын тула спортын элдэб зүйлнүүдээр байгуулагдаһан ниитын федерациин хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулдаг болоһониинь һайшаалтай.

Үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын спорткомитет ВЛКСМ-эй обкомтой, гэгээрэлэй, ажаһуудалай коммунальна ажахын министерствэнүүдтэй, облвоенкомадтай, облпрофсоведтэй суг спортын элдэб янзын зүйлнүүдээр мүрысөө, һорёонуудые үнгэргэжэ, тэрээндэ олон хүниие хабаадуулдаг болоо. Тиин «Арһан бүмбэгэ», «Алтан шайба», «Мүнгэн коньки», «Гүрэмэл бүмбэгэ» гэһэн шангуудта хүртэхын түлөө һонирхолтой мүрысөөнүүд хаа хаанагүй үнгэргэгдэдэг болоһон юм. Мүн сэрэгэй албанда ошохо залуушуулай дунда, пионернүүдэй дунда спортын дүрбэн зүйлөөр, ГТО-гой нормо тушаалгаар, дүрэ буляалдалгаар, һур харбалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд хараалагдаһан графигай ёһоор үнгэргэгдэжэ байгаа.

Республикын ажалшадай дунда үнгэргэгдэдэг заншалта һур харбаан аймаг, ажахы бүхэндэ үнгэргэгдэжэ, эрхимлэгшэд тодоруулагдажа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаададаг болоо. Түгэсхэлэй энэ найр наадanда 200 мянгаад спортсмен хабаадалсадаг болоо.

Үнгэрһэн үе соо физкультура, спортын баазануудынь харaa байса һайжараа, шэнэ түхеэрэлгэнүүд олоор баригдаа. Жэшээнь, Загарайн аймагай Онохой, Элхи тосхонуудта, Хандагатайн леспромхоздо шэнэ стадионууд, багшанаран институтадай спортын лагерьта һайн бааза баригдаа. Тиин хэдэн жэлэй туршада хүдөө нютагуудта спортын 40 зал, Улаан-Үдэ хотодо спортын арбанһаа дээшэ томо түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада үгтөө. Хэнэйшье мэдэһээр, республикын 50 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэг болгогдон гоё һайхан ипподром баригдажа, бултанай зүгһөө һайшаал магтаалда хүртөө һэн.

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой хүдэлмэришэд һайн түхеэрэлгэтэй тамаралгын бассейн барижа, заводойнгоо, мүн Улаан-Үдэ хотын спортсменүүдтэ бэлэглээ. Мүн нимэ бассейн хотын 14-дэхи һургуулида баригдаһан байна. Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай хүтэлбэрилэгшэд болон бүхы коллектив һайн үльгэр жэшээ харуулаа. Эдэнэр богонихон саг соо спортын һайн зал барижа, ашаглалгада үгөө. Дүн хамта республика дотор санын 12 бааза, сагаалса буудалгын 30 тир, баскетбол, волейбол наадаха 950-һаа дээшэ талмайнууд түхеэрэгдээ.

Элэ үдэрнүүдтэ Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводто, Селенгинск тосхондо тамаралгын бассейнүүд, Хяагта хотодо, Баргажанай, Хориин, Хойто-Байгалай аймагуудта стадионууд болон спортын бусад түхеэрэлгэнүүд баригдажа эхилэнхэй.

1972 онһоо ГТО-гой шэнэ комплекс тушаалгаар мүрысөөнэй шэнэ охин дэлгэрэнхэй. Энэ шухала кампанида партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой болон ажахы бүхэнэй эдэбхитэд олоной дунда физкультура, спорт хүгжөөхэ хэрэгтэ олоороо хабаадалсажа эхилээ бшуу. Нютаг, аймаг бүхэндэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэриин ябуулагдаһанай ашаар манай республикын ажалшад «СССР-ээ хамгаалхаар, ажал хэхээр хэзээдэ бэлэн байха» гэһэн уряа доро ГТО-гой нормо тушааж эхилээ бэлэй.

Мүнөө хүдөөгэй физкультурын хоёр зуугаад коллективэй 33 мянгаһаа дээшэ спортсмен ГТО-гой нормо тушаажа эхилэнхэй. 1975 ондо хүдөө нютагуудай 15 мянган хүн ГТО-гой значоктой болоһон байха юм. Сэлэнгын, Түнхэнэй, Хориин, Яруунын аймагуудта, «Спартак», «Ажалай резервын», «Динамо» бүлгэмүүдтэ ГТО-гой нормо тушаалгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдана.

1980 ондо Москва хотодо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэеэ байгаа Олимпиин зунай XXII наадануудта бэлдэлгэ эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй эхилээ. Тиин манай республикын спортын бүлгэмүүд энэ шухала мүрысөөндэ эрхим спортсменүүдээ хабаадуулха зорилгоор залуушуулай дундаһаа бэлиг шадабаританаа тодоруулха зорилго урдаа табина. Тиимэһээ доодо шатын гэхэ гү, али колхоз, совхозуудай, предприятинуудай, һуралсалай газарнуудай спортсменүүдэй дунда ёһотой шанга эрилтэтэйгээр өөрын национальна командануудые бүридхэхэ зорилго табигдаха ёһоороо табигдана гээшэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада хаа хаанагүй физкультурын хүдэлмэри эмхи гуримтайгаар ударидажа, «Ажал спорт хоёр ханинар» гэһэн уряа доро республикынгаа спортсменүүдэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ нангин уялгатайбди.

Г. СЕРГЕЕВ,
БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Трудовые резервы» бүлгэмэй спортсменүүд һайндэрэй жагсаалда.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СПОРТЫН МАСТЕРНУУД ОЛОШОРНО

Үнгэрһэн жэлэй туршада һур харбалгаар олон спортсмен урган гараа. Тэдэнэй 17-ниинь СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэтэй болоһон байна. Мүн бүхэ барилдаашадай, боксернуудай командануд спортын арбан мастертай болоо. Тиихэдэ Е. Харитонов, Ф. Капустин, Т. Герасименко гэгшэд хүнгэн атлетикээр спортын мастерай нормо дүүргэжэ шадаа. Спортын бүлгэмүүдэй дундаһаа «Буревестник», «Спартак» бүлгэмүүд 16 мастерые бэлдээ.

Эхилээд байһан арбадахи табан жэлые Буряадай спортсменүүд һайн амжалтатай угтаба. Жэшээнь, Зүүн Сибириин технологическа институтадай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын ассистент Надежда Вершинина жэлэй эхиндэ санаар Алас-Дурна зүгэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Тренер Домниной хүмүүжүүлһэн Павел Яковлев («Ажалай резервын») залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хоёр удаа СССР-эй чемпион болоһон байна. Мүнөө манай Павел Яковлев Советскэ Союзай суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтанхай.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитет Павел Яковлевта «СССР-эй спортын мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо тухай тогтоол баталан абаһан байна.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтадай студент Олег Алексеев дүрэ буляалдалгаар, Куба болон Болгарида үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ илалта туйлажа, уласхоорондын классай спортын мастерай нормо дүүргэһэн, СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаһан байгаа.

Ороной суглуулагдамал командын бүридэлдэ багшанарай институтадай нүгөөдэ спортсмен — һур харбагша Бадмажаб Цыбиков абтанхай. Тэрэ байгша оной апрель һарада Ташкент хотодо Совет ороной эрхимэй эрхим гэгдэһэн һур харбагшадай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, Алексеевтэл адли уласхоорондын классай спортын мастерай нормо дүүргээ һэн.

Манай республикын хоёр спортсмен профессиональна союзуудай Центральна Соведэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ шалгаржа, чемпионуудай нэрэ солодо хүртэһэн. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, һур харбагша, республикын физкультура ба спортын комитедэй инструктор Аркадий Бутхаев, «Забайкалец» гэжэ спортын клубай инструктор, бүхэ барилдаашан Бато Дашанамжилов гэгшэд болоно. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Бутхаев уласхоорондын классай спортын мастерай нормо мүн лэ дүүргэһэн байгаа.

ТҮРҮҮШЫН АЛТАНДА ХҮРТЭГШЭ

Бага наһанһаа боксын наада нда бэеэ зорюулжа, удаань боксоор уласхоорондын клас сай спортын мастер болоһон, 1972 ондо Мюнхенэй Олимпиин наадануудта хабаадалсаһан Борис Зоригтуев мүнөө сэрэгэй албанда байхадаа, өөрынгөө баян дүршэлдэ за луу үетэниие һургажа, хүмүүжүүлжэ ябана.

Улаан-Үдэ хотын интернат һургуули дүүргээд, Зүүн Сибириин технологическа институтда һуралсажа байхадань, Европын чемпион, спортын габьяата мастер Великтон Баранников Борисые Москва ерэжэ һуралсалаа үргэлжэлүүлхыень уриһан байгаа. Тэрэнь 1969 ондо бэлэй. Тиин Борис Зоригтуев Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ училищида һуража байхадаа, Баранниковтай суг боксын һорилгодо ябалсадаг болоо бэлэй. Тиихэдэ Великтоной тренер ябаһан СССР-эй габьяата тренер И. С. Багаев Улаан-Үдэһөө ерэһэн хүбүүнэй һайн бэлэдхэлтэй байһые обёорходоо, баяртайгаар угтажа абаһан байгаа.

1970—1971 онуудта СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадануудта Зориктуев хоёр удаа мүнгэн медальда хүртөө һэн. Тиихэ үедэ боксын наада нда дуратай манай республикын зарим ажалшад Борисай хаана, ямар мүрысөөндэ хабаадалсаһые адаглан хаража, шагнажа ябахадаа «чемпион боложо шадахагүйнь гээшэ аалтай?» гэлсэдэг бэлэйбди. Теэд алтан медальда хүрэтэр нэгэл алхам дутадаг байгаа бшуу.

1971 онһоо эхилжэ Борис Зориктуевай нэрэ хари гүрэнүүдэй спортын хэблэлдэ хирэ-хирэ болоод лэ дурдагдадаг болоо һэн. Тэрэнэй сухаришагүй, зориг оншотой мэргэн хүндэ нюдарга тухай Польшын, Чехословакиин, Болгариин, Франциин, Америкын газетэнүүдтэ оло дахин бэшэгдэһэн юм. Манай нютагай хүбүүн Борис уласхоорондын хэдэн мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, эрхим техникээрээ, эрид шанга добтолгоороо онсо шалгардаг, мүнөөшье шалгараһан зандаа. 1973 оной февраль һарада Америкын холбоото Штадуудай боксернууд манай орондо айлшаар ерэһэн байгаа. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн Борис Зориктуев США-гай чемпион Роберт Хантер гэгшэтэй уулзаба. Хантер манай хүбүүе бар хүсөөрөө һүрөөсэнь дараха һанаатай, нюдэ нюургүй добтолжо мэдэбэ. Тиигэжэ ябаһаар түрүүшын раундын дүүрэхэ багта американ боксер ринг дээрэ шарбашанхай хэбтээ бэлэй.

— Тэрэл жэлдээ СССР-эй боксернууд харюугай наада үнгэргэхэеэ Америкэ ошоһон байгаабди. Би эндэ хоёр уулзалгада шүүһэн, нэгэндэнь шүүгдэһэн байгааб, — гэжэ мүнөө Борис хөөрэнэ.

1972 оной июнь һара. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Энэмнай гансашье чемпионуудые тодоруулха наадан бэшэ, харин эндэ эрхимлэгшэдынь Мюнхендэ болохо Олимпиин зунай XX наадануудта хабаадалсаха боксернуудые шэлэн олохо харюусалгатай наадан байһан. Тиин 51 килограмм шэгнүүртэн сооһоо Москва хотын түлөөлэгшэ МВТУ-гай студент Борис Зориктуев Советскэ Союзай чемпион болоходоо, Буряад ороной хүбүүдэй дундаһаа түрүүшын алтан медальда хүртөө бэлэй.

Мюнхенэй рингдэ гараһан Борис Зориктуев наадаанай дүрбэнэй нэгэ хубиин түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ нидхээ шулгалуулжа, наадаяа үргэлжэлүүлхэ эрхэгүй болоһон байгаа.

...Мүнөө инженер мэргэжэлтэй болоһон Борис Зориктуев боксын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһан зандаа. Тэрэ тоонто нютагаа ерэхэдээ, арга бэшэ республикынгаа спортсменүүдтэй уулзажа хөөрэлдэдэг, боксын мүрысөөнэй болохо байгаа һаань, рингдэ гаража, һайн техникэ, наада харуулдаг заншалтай. Энэ жэлэй апрель һарын эхээр «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө эхилһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ, «Эрхимээр наадаһан боксерто» гэһэн тусхай шанда хүртөө һэн.

— Хилын саана ошоод байхадашни Эхэ ороноймнай Гимнын һүр жабхалантайгаар зэдэлхэһээ һайхан юун байхаб! Мэнэ һаяхан Монреальда дүүрэһэн Олимпиин зунай XXI наадан дээрэ ороноймнай Гимн аяар 47 дахин зэдэлээ бшуу. Харин Москва хотодо эхилхэ наадан дээрэ үшөө эрхим амжалта туйлахын зорилгоор бидэнэр бүхы бэлиг шадабаряа залуушуулдаа дамжуулан үгэхөөр бэеэ зэһэнхэйбди, — гэжэ Борис Зориктуев хөөрэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: боксоор уласхоорондын классай спортын мастер Б. Зориктуев.

Һур харбалга — үндэһэн буряад наадан.

...ТОБШОХОНООР

▽ СТУДЕНТНЭРЭЙ бүхэ...на спортын нааданууд ...шиловград хотодо боло... ...дүүрэбэ. Спортын элдэб ...үүдээр үнгэргэгдэһэн ...ысөөнүүд наадаанай про...ада ороһон байгаа.

...уряадай багшанарай ин...удай физическэ хүмүү...лгын факультедэй 3-да...рсын студент, уласхоо...дын классай спортын ...тер Бадмажаб Цыбиков ...сии Федерациин һур хар...адай командын бүридэл... ...орожо, мүрысэһэн байгаа. ...ФСР-эй мэргэшүүл илаба. ...ин түрүү һуури эзэлэл... ...Б. Цыбиков хоёрдохи ...ури эзэлжэ, мүнгэн меда... ...шагнагдаа. 50 метрэй ...айда харбахадаа эрхимлэжэ, ...тан медальда хүртэбэ.

▽ ЭДИРШҮҮЛЭЙ дунда ...ссическа барилдаагаар ...инамо» бүлгэмэй Россин ...едэй түрүү һуури эзэл... ...н түлөө мүрысөөн Гроз... ...й хотодо нээгдэхэнь.

Улаан-Үдэ хотын һургуу...уудай 10-дахи классай ...эгшад, Алас-Дурна зү... ...зонын мүрысөөнүүдтэ ...агай һууринуудые эзэл... ...1-дэхи разрядтайшуул ...я Витошников, Коля Ми... ...в, Серёжа Сайко гэг... ...д республикынгаа нэрэ ...тэдые хамгаалхаяа тиишэ ... Спортын габьяата ...тер Клим Олзоев, Сергей ...брынин гэгшэд эдэниие ...идог юм.

▽ УЛААН-ҮДЫН индуст...льно - педагогическа тех...кумэй студент Павел ...ковлев энэ жэлдэ мүры...өнүүдтэ илажа гараһан. ...00 болон 1.500 метрэй зай...удта урилдахадаа, залуу...улай дунда СССР-эй чем...ион болоо һэн. Уласхоорон...ын мүрысөөнүүдтэ илаһан ...айха юм. Тэрэ спортын мас...р болонхой.

Һаяшаг Подольск хотодо ...нгэргэгдэһэн мүрысөөндэ ...П. Яковлев 1.500 метрые 3 ...инута 47.3 секунда соо га...лажа, Буряадай АССР-эй ...шэ рекорд тогтооба. Спортын мастер В. Цыреновэй ...эй рекорд одоошье шэ...эгдэбэ гээшэ.

Мүнөө Павел Яковлев СССР-эй залуушуулай ко...андын бүридэлдэ орожо, уласхоорондын мүрысөөндэ ...абаадахаяа Польшо ошон...ой.

▽ БУРЯАДАЙ багшана...рай институтадай студент, уласхоорондын классай спортын мастер, барилдаашан Олег Алексеев СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, һуралсал-һорилгодо хабаадахаар ...сии ошобо.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф телефон радио

ЕВРОПОДО ГАН ГАСУУР БОЛОНО

БОНН. Байгша оной зун ехэ ган гасуур боложо, ФРГ-гэй хүдөө ажахыда туйлай ехэ гарза хохидол үзүүлбэ. Тусхай баримтануудай ёһоор эдэ гарза хохидол 5 миллиардһаа үлүү маркаар сэгнэгдэнэ. ФРГ-гэй таряашадай холбооной президиумэй түрүүлэгшэ К. Хесреманай баталһанай ёһоор, ган гасуур ороной хүдөө ажахыда 15 миллиард маркын гарза хохидол ушаруулаа.

БРЮССЕЛЬ. Энэ жэлдэ Бельгидэ гандажа, ороной ороохо таряанай ургамалнуудта ехэ хохидод ушаруулһан байна. Энэ жэлдэ ороохо таряанай ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ дунда зэргээр 20—30 процентээр бага байхаар хараалагдана.

ПАРИЖ. Энэ зун ган гасуурай болоходо, орон дотор уһан ехээр дуталдажа байнхай. 33 департамент аюул түбэгтэ оробо гээд эндэ соносхогдоо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэбэ.

МАДРИД. Сагай уларил шэнжэлдэг нютагай захиргаанай мэдээсэһэнэй ёһоор, эдэ үдэрнүүдтэ Испаниин бүхы провинциинуудта аяма халуун үдэрнүүд боложо байна. Зарим провинциинуудтахи хүн зон, адуунa мал уһаар дуталдажа байна гэһэн мэдээсэлнүүд ороно.

(ТАСС).

ТАНАНАРИВЕ

СОЦИАЛИС ХУБИЛАЛТЫН ЗАМААР

ТАСС

Мадагаскарта шэнэ түхэлэй колониальна ёһо гуримуудые һэргээхэ, эндэхи арад зоной революционно туйлалтануудые усадхаха гэһэн харата түсэбүүдһээ арсаагүй байһан дотоодын хархис хүсэнүүдтэ, империалистнуудта Мадагаскарай Демократическа Республикын патриотическа правительствые нягтаар тойрон жагсаһан малагасийска арад шанга харюу сохилто үгэхөөр бэлэн байна гэжэ малагасийска социалис революциин зорилгые дэмжэдэг демократическа комитедэй (КДРСМ) түрүүлэгшэ Ришар Андриамандзату комитедэйнгээ түрүүшын съезд нээхэдээ мэдүүлбэ.

Научна социализм хадаа Мадагаскарай экономико, хүн зоной байдал ба соёлой хэмжээе хүгжөөхэ арга олгоһон ори ганса харгы зам болоно гэжэ Р. Андриамандзату үгэ соогоо тэмдэглээ.

ДРМ-ые социалис замаар дабшуулхые тодорхойлһон малагасийска социалис революциин зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ хэмжээнүүдэй тодорхой программые КДРСМ-эй съезд зохёохо байна гээд тэрэ хэлэбэ.

Африкын хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай делегацинууд съездэ хабаадана. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-эй юстициин министр В. И. Теребилов түрүүтэй Совет делегацине съездэ хабаадагшад халуунаар амаршалан угтаа.

КОЛОМБО

Коломбодо болохо конференциин урда тээ

ТАСС

Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ орохогүй гэһэн хүдэлөөндэ хабаатай оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн августын 11-дэ Коломбодо нээгдэбэ. 60 гаран ороной түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Энэ хадаа сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой августын 16-да эндэ нээгдэхэеэ байһан конференцидэ бэлэд хэлэй түгэсхэлэй шата болоно.

Министрнүүд политическэ ба экономическэ тогтоолнуудай проектнүүдые, мүн бусад хэдэн документнүүдые зүбшэн хэлсэхэ юм.

Министрнүүдэй зүблөөн дүрбэн үдэр соо үргэлжэлхэ.

ПАРИЖ

Коммунист — депутадуудай түсэб

ТАСС

Ехэ ган гасуурһаа боложо, хохидолдо ороһон Францин хүдөө ажахыда туһаламжа үзүүлхэ тодорхой хэмжээ ябуулгануудай түсэбые бүлэг коммунист-депутадууд Национальна суглаанай зүбшэн хэлсэлгэдэ табиба.

Һүүлэй хоёр жэл соо таряашадай ашаг олзын схээр унаһанһаа уламжалан, хүдөө ажахын хүшэр хүндэ байдалда ороод, байһан ушарынь энэ ган гасуурай хойшолондо нүлөөлһэн байна гээд документ дотор хэлэгдэнэ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, урдахи гурбан жэлэй дундуур хэмжээнтэй сасуулбал, хүдөө ажахын үйлэдбэриин 15 процентээр доошолһон бүхы департаментнуудые «хохидолто зононууд» гэжэ соносхоод, эдээндэ ушаруулагдаһан гарза хохидолые таряашадта тэхэрюулэн бусаахые коммунистнууд дурадхана.

ХЕЛЬСИНКИ

БҮРИН ХҮСЭДӨӨР ҺАЙШААНА

ТАСС

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэ болоһон конференциин дүнгүүдые Финляндиин Компартиин ЦК-гай Политбюро зүбшэн хэлсээд һайшааба.

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэхи конференци түүхэтэ удха шанартай байна гээд Политбюрогой мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актые бүрин хүсэдөөр, эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ хэрэгтэ Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд ехэ хубитаяа оруулна гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Гэхэтэй хамта, энэ конференциин дүнгүүд ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актын гол ёһонуудые саашадань хүгжөөн гүнзэгырүүлжэ, Европые эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба социальна дэбжэлтын түби болгохо замда шэнэ шата нээһэн байна. Эб найрамдалай түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө, ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө Европын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй тэмсэлэй шэглэлые конференци тодорхойлоо.

Конференци хадаа Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэл бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шухала шата болоһон байна гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

АНКАРА

АРСАЛДАА ХЁМОРООН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

Турциин «Сейсмик-1» гэжэ эрдэм-шэнжэлэлгын судныш Эгейскэ далай дээрэ хэжэ байһан ябуулга тухай Грециин эльгээһэн хоёрдохи нотодо Турциин правительствын үгэһэн харюу эндэ толилогдоо.

Нефтиин ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ үедөө энэ судна хилэ эбдээ гэһэн Грециин гэмнэлгые Турциин тала буруушаана.

АФИНА. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Греци зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй байдалда байлгаха хэмжээнүүдые абана. Амгалан ёһоор арсалдаа хёмороотой асуудалнуудые шиидхэхые оролдодог Грециин правительствада эдэ хэмжээнүүд зүрюу бэшэ байна гэжэ Грециин национальна обороной министр Э. Авероф-Тосица мэдүүлбэ.

ГААГА. (ТАСС). Грециин Турциин хоорондохи арсалдаа хемороонoй хурсадалга НАТО-гай зонхилогшодой һанааень зобоожо. Грециин ба Турциин хоорондохи сэ... хемороон НАТО-да ... түбэг татаха байна гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци ... тэмдэглээ. США, «Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронууд энэ арсалдаае гуримшуулхын тула оролдолго гаргаха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

ПАРИЖ

ФРАНЦИДА ТУЙЛАЙ ЕХЭ МҮНДЭР ОРОБО

ТАСС

Францин хэдэ хэдэн районуудаар туйлай ехэ мүндэр орожо, ороной хүдөө ажахыда горитой хохидол ушаруулба.

Гурбан гарагта ороһон мүндэр Она, Лаура гэдэг департаментын Бургундын суута винограднигуудан 60 процентыень һалгаагаа. Нимэ ехэ мүндэр һүүлэй 20 жэл соо ороогүй юм. Энээнһээ боложо шэнэ ургасын виноградай шүүһэ үйлэдбэрилэн абалга 13 мянган гектолитрээр хороогдохо байна. Энэ нютагые хохидолдо ороһон зоно гэжэ тоолоод, таряашадта туһаламжа үзүүлхэ эрилтэтэйгээр виноград ургуулагшадай профсоюзай нэгэдэлэн нютагай федераци засагаархидта хандаба.

Энэ зун Францида ган гарсан байжа, ехэ түнмэр болоо һэн. Тиин мүнөө мүндэр сохижо, 37 департамент ехэ хохидолдо ороһон байна.

РИМ

ЭТИГЭЛ НАЙДАЛАА МЭДҮҮЛБЭ

ТАСС

Дж. Андреоттиин эмхидхэһэн, гансал христианско-демократическа партиин түлөөлэлгшэдһөө бүридэһэн шэнэ правительствада этигэн найдажа байһанаа Италиин парламентын депутадуудай палата мэдүүлбэ. Правительствын шиидхэбэрине һайшааха байһанайнгаа түлөө 258 депутат дуугаа үгэһэн, 44 хүн буруушааһан, 303 депутат һаналаа бариһан байна.

Гансал христианско-демократическа партиһаа дэбжүүлэгдэһэн депутадууд нэгэ партиһаа бүридэнхэй кабинедые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Коммунис, социалис, социал-демократическа, республиканска, либеральна партинуудай түлөөлэгшэд дуугаа үгэлгын үедэ һаналаа бариһан байна. Эдэ партинуудан нимэ хараа бодол баримталһанай ашаар шэнэ правительство олонхиин дуу абаба.

Урда тээнь Дж. Андреоттиин кабинет сенадта этигэл найдабарида хүртөө һэн.

ТОЛИ

Тараанай hая бултайгаад, хүжэ ногоон хибэс мэтэ болоходоншье, хоолостой болоод гунхалзажа, долгилон байхадань, досоо жэгтэй гоё сэдьхэл түрэдэг. Газар тарааланда хабаатай хүн энээнине харахадаа, заатагүй баяраар дүүрэхэ даа. Хүнэй дэрлэжэ ябаhан ажал, шэлэhэн мэргэжэл — ажабайдалшни болоно ха юм. Юундэ иигэнэбши гэхэдэ, бүри бага наhанhаа хуби заяагаа машина, техникэтэй холбоhон хүм. Бэрхэтэйшэг үе сагта үндыhэн үетэнэй нэгэнби.

Мүнөөнэй олон янзын техникэ харахадаа, сэдьхэлээ баясахаш. Энээнтэй хамта өөрыншни намтар, олон бодомжо толгой соо орохо.

1941 он. Эсэгынгээ дайнда мордоходо, 7-дохи класста hуража ябааб. Бүри багадамни эхэмни наhа бараhан, тиимэ тула гансаараа үлөө hэм. Теэд яахабши, хатуу саг байгаа ха юм. Һургуулидаашье hураха гээшэмнай бэрхэтэйшэг болоо hааб даа. Байдалыемни мэдэhэн багшамни намайе Үшөөтэйн МТС-тэ трактористын курсада оруулаа агша hэн. 15-тай үхибүүнэй мастерской соо ороод, юу хэжэ шадаха байhание хүн ойлгохо бэзэ даа.

Курсада hуража байhан абгайнарай хажуугаар ябалсажа, энэ тэрэ заhабарида хабаадалсан техникэ шудалжа эхилээ hэм. Ном соо гү, али зураг дээрэ заагдаhан заабариень сүм сээжэлдэжэрхихэш. Теэд тэрэ үедэ мүнөөнэйхи мэтэ аржытар зураhан плакадууд гү, али детальнууд юун байха бэлэй даа. Заhабарилха трактор задалжа, энэ тэрэ частьнуудыень hэлгэхэдэнь лэ юу хээ хаража абахаш. Теэд 1942 оной март hарада шалгалта барижа, апрель соо «Универсал» гэжэ мөөртэ тракторта hуугаа hэм. Ямар ехээр баярлаа hэмбиб. Тэрэ сагhаа хойшо техникэhээ холодоогүйб даа.

Түрүүшын жэл бараг hайн хүдэлжэ, ажалта үдэртөө бага зэргэ талха тарая абаад, саашадаа hуралсаха хүсэлэнтэй мэдүүлгэ барибаб. Тиигэхэдэ МТС-эй директор байhан К. А. Перевалов эсэгэ мэтээр иигэжэ заабарилаа hэн: «Намарай хураалгын hүүлээр бригадирай курсада эльгээхэбди, hүүлээрнь механигшье боложо магадши, hайнаар лэ хүдэлыш даа» гэжэ ойлгуулаа hэн. Мүнөөшье Константин Александровичые hайнаар hанажа ябадагби.

Тэрэ намартаа Сэлэнгын МТС-эй дэргэдэ бригадирнуудые бэлдэхэ 9 hарын курсада эльгээгдээб. Тэрэнээ дүүргэжэ, тракторна бригадын бригадир болохо эрхэтэй болоо hэм. Тиихэдэ мүнөөнэйхидэ адли хангагдаса байгаагүй hэн даа. Запасной частьнууд хомор, эбдэрhэн зүйлнүүдые дархалжа заhадаг, зохёодог, тааруулдаг hэмди. Түлишэ, түрхихэ материалнуудые мөрөөр шэрэдэг саг байгаа. Халаан газар, тарилгын талмай, хуряагдаhан полинуудые өөрөө хэмжэдэг, шанарыень тодорхойлдог — бригадир, агроном, бүридхэлшэ, хинагша, эмхидхэгшэ, заhабарилагша, дархан — инмэл тушаалнуудтай ябагдагша hэн. Үглөөнэй харанхыhаа үдэшын харанхы болотор ябахаш.

Удангүй механигуудые бэлдэхэ Сэлэнгын жэл хахадай hургуулида комсомолой зууршалгаар эльгээгдэжэ, механик мэргэжэлтэй боложо гараа hэм. Тэрэ үеын механигай хүдэлмэри бүришье хүшэр байгаа. Бага-Наринай, Доодо, Дээдэ Бургалтайн колхозуудые намда даалгаhан юм. 1958 ондо МТС-үүдые хубилгахада, Гэгээтын колхоздо ерээ hэм. Сурун Цыбденович үбгэмни эндэ механизатораар хүдэлдэг байгаа.

Колхоздо ерэhээр хонидые хайшалха механизмуудые хүдэлгэдэг, насосуудые, бусад ондоо жэжэ техникэ заhабаридаг, тарая сэбэрлэдэг машинануудые харууhалдаг байгааб. Тиинhээр хүүгэднай томошогууд боложо. 1968 онhоо техническэ склад даадаг болоо hэм.

Бишье hанаата боложол ябадагби. Илангаяа механизаторнуудай дунда эхэнэрнүүд тон үсөөн, зарим ажахынуудта оройдоо үгы. Манай колхоз дотор, жэшээнь, 4 тракторна бригада бии юм. Теэд нэгэшье эхэнэр тракторист үгыл даа. Механизм, техникэдэ нэгэшье залуу басагад, эхэнэрые поли, сабшалан дээрэ харахагүйш. Энэ юунhээ болоноб гэхэдэ, манай колхозой правлени, партийна, комсомолой эмхинүүд басагадые техническэ эрдэмдэ hургаха, техникэдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ тушаа оролдоногүй гэжэ hанадагби. Жэшээлбэл, үнгэрhэн жэл ажахынууд, hургуулинууд hурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые, ажалай ба амаралтын лагерьнүүдые эмхидхэжэ, үхибүүдые ажалда хандуулаа. Илангаяа, Торнин совхозой хүтэлбэрилэгшэд, Доодо-Торнин, Алцагай hургуулинуудай hурагшадые тон hайнаар амаруулаа, ехэшье ажал бүтээлгээ. Энэшье жэлдэ иимэ ажал эмхидхэгдэнэ.

Аймагай колхоз, совхозуудта хонидой ноохо хайшалалтада hургуулиин шабинар олоороо хабаададаг гуримтай. Мүнөөшье жэлдэ иимэ байгаа. Манай колхоздо 70-аад үхибүүд энэ ажалда ябаа. Энэ hайн гээшэ. Зүгөөр энэ хүдэлмэрие улам үргэдхэбэл, hайн бэлэй. Манай республикын ондоо аймагуудта, мүн орон соогуурша дунда hургуули дүүргэгшэд түрэл колхоздоо олоороо үлэнэ гээд хэблэл, радиогой мэдээсэлhээ мэдэнэбди. Зарим hургуулинуудта дунда эрдэмтэи болоhон документтэй хамта механизаторай ямар нэгэн мэргэжэл олгоhон үнэмшэлгэ барюулалсана.

Минии hанахада, энэ хэрэг манайшье колхоздо бодомжотойгоор эмхидхэжэ боломоор байгаа. Зунай сагта уhанай захада, ой модондо дүтэхэн газарта hайн байра, майхангуудые, балгаан бариад нэгэ «Беларусь» гү, али ондоошье трактор үгөөд, кукуруза гү, али куузнкугай хойноhоо харууhалжа, хүбүүд басагад гэлтэгүйгөөр трактор жолоодуулжа hургахада яахаб. Нэгэ механизаторые hургагшаар табилсахада яанаб. Иимэ юумэн хэгдэнэгүй. Жэл бүри хабарай тарилгын эхилхэдэ халаанай трактористнар, хураалгын болоходо, комбайнер дуталдадаг. Тракторнуудые эхэнэрнүүдэй жолоододог болоо hаа, хүндэ тракторнуудта, комбайнуудта hууха эрэшүүлнай дуталдахагүй, халаанайшье хүнүүд хүсэхэ hэн.

Мүнөөнэй тракторнууд хуушанай автомобильнуудhаа hайн болонхой. Дулаан кабинатай, залуур хүнгэнтэй, хойно урдаа hүниин гэрэлтэй, стартертай — хүдэлгэхэдэ хүнгэн, саг болзортонь харууhа, заhабарилга хээд ябаа hаа, тоhоншье болонгүй, тооhо шоройшье халдангүй ябамаар болоо. Иимэ машинануудые эхэнэрнүүд юундэ хүдэлгэжэ ядахаб.

Механизатор болохо дуратай залуу басагад үсөөн бэшэ, тэдэнтэй хөөрэлдэжэ, эмхидхэн зоригжуулха хэрэгтэй. Залуушуулай культурна ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангаха шухала. Һүүлэй үедэ энэ хэрэгтэ мүнгэншье яhала ехээр hомологдоно. Бусад хэрэгсэлнүүд үгтэнэ. Теэд соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй бодото hайнаар ажаллахынь тула эрилтэ hуладана. Культурна ажаhуудалай эрилтэ хангаха талаар ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Механизатор болохо залуу басагадта ямар онсо эрхэ байдал байгуулагдахаб гэжэ мэдэгдэнэгүй. Үнгэрэгшэ жэл ургаса hайн хуряагаад манай механизаторнуудта нэмэлтэ түлбэри ехээр түлэгдөө. Намда тиимэ түлөөhэн үгтөөгүй. Эхэнэр механизаторнуудта иимээр хандаха болоо hаань, залуушуулай дурагүйдэхэ буруу бэшэ.

Сурун бидэ хоёр гурбан хүбүүдээ механизаторнууд болгонхойбди. Ехэ хүбүүн Василийнай 11-дэхи класс дүүргэhэн юм. Теэд багаhаа бидэнэйнгээ хажууда ябахадаа техникэдэ дурлаhан байгаа. Мүнөө 1-дэхи классай механизатор, комбайнер, «К-700» трактор жолоодоно. Залуу механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ урзанда аймагай чемпион болоо hэн. Нёдондо жэл Москва ошожо, Илалтын Улаан тугай дэргэдэ дүрээ буулгуулжа ерээ. Гүрэнэй болон комсомолой шагналнуудшье бии. Удаадахи Алексей Анатолий хоёр III-дахи классай механизаторнууд. Иигэхэлээрээ гэрээ 5 механизатор болонобди. Тамара басагамнай киномеханик юм. Дүрбэн басагаднай hургуулида hурана. Яажа мэдэхэб, бидэнээ — эхэ, эсэгээ, аханараа дагахашье байгаа юм аалам. Даб дээрэ дүрбэн ашанартайбди. Дүрөө дүнгэхэшүүл үшөөл олон гэжэ hанагшаб.

Эхэ, эсэгынгээ хойноhоо дагахагүй, тэдэнэй хэдэг юумые хэхэгүйбди гэжэ hанадаг үхибүүд үсөөн лэ байха. Тэдэниие саг соонь зоригжуулха, hургаха шухала юм бээзэ. Теэд мүнөө сагай ажаhуудалай, амаралтын, соёл культурын эрилтэнүүдые хангаагүй hаа, юун гэжэ гомдохобши. Залуушуул гээшэ hонюушархуу улад ха юм. Кино, наада хараха, хатарха, дуулаха, хүхихэ, зугаалха, hонин юумэн тухай хөөрэлдэхэ, сэсэ буляалдаха дуратай байха. Хаалгатай байдаг соёлой байшангай үүдэнhээ 2—3 тэхэреэл hаа, урмаа хухаржа эхилхэ жэшээтэй.

Тиимэhээ үхибүүдээ өөhэдынгөө халаан болгохын тула hургуулинень түгэсхүүлжэ, ажалда дадалтай, хүдэлхэ дуратайгаар hургаха, хэhэн юумэндээ нарин, багааршье hаа, шанартайгаар хэдэг байхаар hургаха гээшэ түбхын түрүүндэ эхэ, эсэгын уялга ха юм. «Үриеэ хүн болгохо, үреэгээ морин болгохо» гэhэн эртэ урдын hургаалай эхин үрэ хүүгэдээ ажалда хандуулха гэhэн удхатай. Нютаг нугадаа айл болоhон залуушуул ябашье ямар нэгэн ажалда, илангаяа онъhожоруулагдамал ажалда хүдэлхые оролдохо ёhотой, оролдоношье.

Д. ЧАГДУРОВА.
Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой техническэ складые даагша, механизатор.

УРАН ЗУРААШЫН ДЭБТЭРҺЭЭ

Урилдаанда түрүүлэн
ерэдэг
Унаган эмниг
хүлэгүүд
Уран зураашын бнирэ
доропоо
Урилдааhаар гаража ерээ
гү?
Ургаша хүбүүнэй
тарайжа,
Унашатарнь тангарhан
хүлэг
Уула хярын оройгоор.
Унинха тооhон
арилханъ гү?..

ИЛЬХАМ МАМЕДОВЭЙ ОЮУН БЭЛИГ

«Би математикада дуратай хүм». 14-тэйхэн Ильхам Мамедов Азербайджанай нефть ба химиин институтдай прикладной математикын отделенидэ hураха хүсэлэнтэй байhанаа эгээл иигэжэ мэдүүлээ hэн. Теэд наhаяа хүсэжэ, томоотойшье болоhон хүнүүдhээ иимэ сэхэ шууд харюу абахань хомор байдаг гээшэ. Гэбэшье Ильхамда этигэhэн байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, үетэн нүхэдэйнгөө 7-дохи класс дүүргээд, 8-дахида орожо байхадань, эдир хүбүүхэн дунда hургууляа алтан медальтайгаар дүүргээд, институтда орохо шалгалта амжэлтатайгаар бариhан байгаа бшуу.

Табан жэлhээ халта үлүү сагай үнгэрхэдэ, Азербайджанай гүрэнэй университедэй механико-математическа факультедэй, прикладной математикын факультедэй эрдэмтэдэй совет 20 наhатай Ильхам Мамедовтэ «Некоторые вопросы качественной теории линейных и квазилинейных параболических уравнений второго порядка» гэhэн хүдэлмэриинь түлөө эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгобо. Тобшохоноор хэлэхэдэ, залуу математик элшэ дулаае дамжуулгын, hэрхигэр байдалда шэнгэн бодосые шүүхэ ёhо гуримуудые элирхэйлхэ аргатай хүдэлмэри хэhэн байгаа.

Мамедовэй оюун бэлигэй шалтагааниинь юун бэ?

Ильхамай түрэлхид математикада сэхэ хабаагүй зон юм. Эсэгэнь — геолог, эхэнь — врач. Хүбүүгээ өөhэдынгөө мэргэжэлдэ hургахые оролдоhониинь элитэ юм ааб даа. Теэд ажабайдалдаа бүхы юумэ уридшалан hанаашалжа, түсэблэжэ болодоггүй гээшэ.

— Үхибүүн ябахадаа Ильхам бидэниие ехэл тулгардуулдаг, элдэб юумэн тухай бодомжолхые баадхадаг hэн, — гэжэ Ильхамай эхэ Гюльсум-ханум хөөрэнэ. — Хүбүүнтнай композитор болохол хүн даа, тэрэ hонирхолтой хэдэн багахан зохёолнуудые бэшээ гэжэ хүгжэмэй багша найдуулха. Ильхам лингвистик болохол хүн гэжэ англи хэлэнэй багша тоолодог байгаа.

«Хэн болохоб?» гэhэн асуудалда үе саг лэ харюу үгэбэ. Республиканска математическа хэдэн олимпиадануудта Ильхамай илажа гараhанайнь, теоремэнүүдэй нэгэндэ өөрын арга оруулhанайнь hүүлээр тэрэнэй хэн болохо, ямар мэргэжэл шэлэхэ байhан тухай hэжэг түрэхэеэ болибо. 14-тэйдөө студент боложо болохо юм гү? — гэhэн шэнэ асуудал мүндэлбэ.

Азербайджанай ССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министерство Мамедовэй оюун бэлигые хараада абажа, институтда орохо шалгалта барихыень тэрээндэ зүбшөөгөө бэлэй.

Институтда hурахадаа, Ильхам университедэй дээдэ математикын курсые өөрөө шудалhан, студентнэрэй эрдэмэй бүлгэмдэ, конференцинүүд ба семинарнууд дээрэ ходо ходо элидхэлнүүдые хэдэг байгаа. Гурбадахи курсда hуража байхадаа гэхэ гү, али дээдэ hургууляа дүүргэтэрнь үшөө хоёр жэлэй үлөөд байхада, тэрэ дипломно ба диссертаци бэшэхэ хүдэлмэриингөө түсэб зохёогоо hэн.

Диссертацияа хамгаалhанайнь hүүлхэнээр hурагша тухайдаа хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар Ильхам Мамедовэй научна хүтэлбэрилэгшэ, физико-математикын эрдэмэй доктор, Азербайджанай нефть болон химиин институдай прикладной математикын кафедрые даагша профессор Али Новрузовта хандаа бэлэйб.

— Ильхам ой ухаанда орошогүй юумэ хээгүй гэжэ хэлээ hаамни, гайхан гэлыжэшье болохот. Жэшээнь, манай орон дотор 25—30 наhатай үсөөн бэшэ хүнүүд кандидадай, үнгэрхэдөө докторско диссертацинуудые хамгаалдаг гээшэ. Искусство ба спортдо 12—15 наhатай үхибүүд элитэ ехэ амжалта, илалта туйладаг ааб даа. Иимэ ехэ хүгжэлтэ дэбжэлтын боложо байhаниинь арсашагүй. Мүнөө эдир залуу хүнүүдэй оюун бэлигээ элирүүлдэг байhан ушарынь гайхалтайшье бэшэ болоо. Тиихэдэ Ильхам ажалша бүхэриг, оролдосотой нэтэрүү байhан дээрэhээ түрбэлэйнгөө оюун бэлигые бүри хүгжөөжэ, үе сагые уридлан ахиhан байна...

Өөр тухайдаа Ильхам юун гэжэ бододог бэ?

— Профессор зүб хэлэнэ. Һургуули, гэртээ номоо үзэлгэ, эдир технигүүдэй кружокто ябалга, хүгжэм, шатар, театр, кино, спорт — эдэ бүгэдэндэ үдэр бүри 10—12 часаа зорюулдагби. Нилээд ехэ, хүндэ хүшэр ажал гээшэ. Хүнэй урда байhан бүхы юумэ мэдэжэ абахын, харахын, үзэхын, тобшолон хэлэхэдэ, горитой ехэ юумэ үрдихын тула энээнhээ ондоогоор байжа болохогүй.

— Мүнөө математи: болоод байхадаа, ямар юумээр hонирхонобта?

— Һонирхолни бага болоогүй, урдынхидал мэтэ байhаар. Жэшээнь, би Бахай хүгжэмэй бүхы концертнүүдые харадагби, Анатолий Карповай наадаhан партинуудые анхаралтайгаар шэнжэлдэгби.

— Эрдэмэй шэнжэлгэнүүдые хэхэпээ гадна, Та институтда багшалдаг hаабзат?..

— Юрэдөөл, эдэ бүхы ажал хүдэлмэри ехэ хүсэ, саг эрихэ байна. Тиимэhээ эдэнэйнгээ нэгыень лэ hаяар шэлэхэ болохол хаб. Эрдэмэй шэнжэлгэ хээшэм дээрэ ха гэжэ hананаб...

Валерий ГРИГОРЬЕВ,
АПН-эй корреспондент.

ДЭЛХЭЙН АРАДАЙ СЭСЭН ҮГЫН ДЭЭЖЭҺЭЭ

Ган гасуурай болоходо, шэргэдэггүй булаг hайн,
Гэнтын аюулай тохёолдоходо, абарhан хүн hайн.
(француз).

Малые жолоогоор дахуулха,
зониие үгөөрөө дахуулха (турок).
Утын харгы алхамhаа эхилдэг,
удхата зохёол үгэhөө эхилдэг (япон).
Һаруул тэнгэридэ одон олон,
hайн хүндэ нүхэр олон (монгол).
Үнэгэнэй арhан — оортэнь ёро,
үгын алдаша — өөртэнь ёро.
Үнэн юумэн үхэрhөө хашан байжа болохо,
худал юумэн хараасгайhаа хурдан байжа болохо
(араб).

Сэхэ модоной hүүдэр сэхэ,
сэхэ хүнэй сэдьхэл сэхэ (вьетнам).
Хулhанай хүнды руу ороhон могой сахарилдахые оролдодог, хүнэй бодолые мэдэхээ hанаhан хүн инлтагашахые оролдодог (хитад).
Ажал — дэлхэйн баялиг (корей).
Сэсэн үгэ зүрхэ хүдэлгэхэ,
hэбшээ hалхин набшаhа хүдэлгэхэ (испан).
Арад зоной ухаан бодол
уулаhаа эхитэй горхондо адли,
арад зоной уран бэлиг
шэргэшэгүй булагта адли (африкан).
Ажал гээшэ амидаралай үндэhэн (иран).

Б. НАМСАРАЙН суглуулбариhаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Түрүү бэшэг. «Ажалай түрүүшүүлhээ жэшээ абана» — корреспонденцинүүдэй суглуулбари. «Һайн шанартай тэжээл бэлдэе» — мэдээн. Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Ерээдүйн хараа зорилгонууд» — Г. Крыловой статья. «Бата найдамтай холбоон» — Ч. Дашиевай корреспонденци. «Үнеэн бүриhөө тугал» — В. Коробенковагай статья. «Һурган хүмүүжүүлгын ашаг үрэ» — Ф. Бурдуковскиин статья. «Совет орон: шэнэ hонин» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаhанда. «Хүшэр газарта бэеэ туршахамнай» — ТАСС-ай материал. «Совет — малиин хамтын харилсаан» — фото-мэдээсэлнүүд. Хилын саанаhаа. «Урагшаа матриархадта гэжэ гү?» — АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Шэнэ үндэрнүүдтэ» — Г. Сергеевэй статья. «Залуушуулай дуратай мэргэжэл» — Б. Д. Сандановай интервью. «Ургамалнуудай үбшэн» — Л. Пневагай корреспонденци. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.40 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаhан дамжуулга». 11.10 — Концерт. 11.30 — «Үхибүүдтэ зорюулагдана. Бишыхан ангууд тухай». 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Добро пожаловать, или посторонним вход воспрещён» — уран hайханай фильм. 13.20 — Арадай хүгжэмэй концерт. 14.10 — Забhарлалга. 14.20 — Уран шүлэг. 14.40 — Концерт. 15.00 — «Элүүр энхэ байлга». почтын программа. 15.30 — Мультфильмнүүдэй программа. «Ананей, «Рекс-фокусник». 16.00 — «Хани нүхэсэл» — телевизионно журнал. 16.30 — «Невеста» — уран hайханай фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 18.00 — «Время». 18.30 — «Тинай гэртэ» — хүгжэмтэ программа. 19.00 — «Спортлотогой» тираж. 19.10 — «Хүн ба байгаали». 19.40 — Эстрадын программа. 20.30 — Уран зураашад тухай рассказууд. 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Забhарлалга. 21.25 — «Ан амитадай ажамидарал». 22.25 — Арадай хүгжэмэй концерт. 23.15 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — Торпедо. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэhээ дамжуулга. (1-дэхи тайм). 24.00 — «Время». 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — Торпедо (2-дохи тайм).

Георгий ДАШАБЫЛОВ

БАМ-ай шүлэгүүдhэ

УОЯНДА БОЛОҺОН ТҮРЭ

Алтан намарай
Аажам тэнюун дулаанда
Абаахайн шүлhэн
Аалин аалин ниндэнэ.
Хойто-Байгалай
Холын нютаг Уоянда
Хурим түрын
Хонгёо дуунууд хиидэнэ.

...Зай даа,
Залуушуулнай,
Залитай, хүхюун байнат!
Дүхэрнгөө үргэдхэжэ,
Дүлэтэ түүдэгээ ,
дэгжээгыт!
Саhандал саб сагаан
Сардамал хушалтаяа
дэлгэжэ,
Түрын хэшэг, үндые
Түргэн табижа
хэшээгыт!
Хурдан «ЗИЛ-эй»
жолоошон —
Хүрин шара үhэтэй,
Хурса сэнхир
нюдэтэй
Николай хүбүүн,
Наашаа эндэ буутыш!
Хадые хада гэнгүй,
Хабсагайгаар дамжааша,
Саhые саhан гэнгүй,
Сабшажа гаталааша
Сагаан оро үдхэдэг
Тэбхэр харахан
Туяана басаган,
Тэрээнтэй зэргэлжэ
hуугыш!

Зай даа,
Залуушуул,
Замда мордохо саг ерээ.
Сельсовет ошохо
Сэгээн «Волго» ерээ.
Түхэреэн тамгаяа
Түрүүлэгшэ бэлдээд
байна.
Хуулиин ёhoор гэршэ
болохоёо
Хүлеэжэ hууна.

...Тооhо бурьятар
тамшаажа,
Тоготошобо машина...
Ай, халаг, яалай!
Аян харгые хаажа,
Харана гүт,
Харайхын, гаталхын
аргагүй
Хадын горхон
Хааяжа, шууяжа байна!
Яаха бэлэй?
Ябагаар гү, али
Яагаадшье hаань...
Хүн зон
Хүрьгэн тээшээ
харашанхай.
Хүн зон
Хүхишэбэ гэнтэ
нижагархаи.
Хүбүүн Николайн
Хүшэтэй шамбай
гарнууд
Басаган Туяаные
Батаар үргэн абалай.
Нахилзан хотолзоhон
Наринхан дугы дээгүүр
Напанай зүргөөр
дабшаhан мэтээр
Аргаахан дүмүүхэн
Алхалшаба Николай,
Иигээд лэ ажабайдалдаа
Эрэлхэгээр,
Энхэрэн дураяа дээрэ
үргэн,
Эльгээр нимгэн
Эхэнэр нүхэртөө баяр
хүргэн,
Гал дүлэн үер уhан
соогууршье
Гансахан Туяанаа
Гар дээрэ
Абажа ябадаг hайш,
Аглаг Уоянай хүрьгэн —
Аяар Волгын Николай!

Саада эрьедэ, аhайш,
Сагдуул бүхэндэ, харыш,
Буурал оро — унаанууд
Бугажа, турьяжа байбал
даа.
Түрэ хуримай поезд
Түргэн орын нюрган
дээрээ
Үдэшын уняар соогуур
Үргэлжэлүүлбэл даа
замаа.

...Зай даа,
Залгаа ута столдоо
Заларжа булта hууябди.
Залуушуулай
Зол жаргал, инаг дуран,
Заяанайнь hайханда
мүргэжэ,
Нарагүй газарта ногоо
татама,
Уhагүй газарта булагай
бурьялма,
Үлзытэй хошоо

Үреэл үгэнүүдээ
...
Түрэhэн хүбүүн ба...
хоёр...
Түрүүшын духаряа
...

Мүноедэр —
Мүшэдэй унтаран
за...
Үглөө үглөөгүүр
Үүрэй толоной бада...
Байгал-Амарай түмэр

Барилгашад,
Бар тайгын
Баян hүрэгүүдэй ор...
Басаган хүбүүн
хоёр...
Түрэ зугаа дээр
Түшэгэнэсэ наярла...

Хүрьгэн хүбүүнэи
Хүдэр шандааhан гар...
Бухиндаhан зоргол ...
Бугуулидажа барих...
Шэнэhэн түлеэ ха...
Шэнэ бэриин түлиhэ...

Утаанай дэгдэхые
Урмашан харалайбди,
Удхалан хөөрэжэ
hуула...

Хамаг Росси,
Хабтагай Буряад оро...
Хамниган угаархин
Хамтаршоо гүбдин
Намаран хэшэгээр
Нахинма баян энэ
стол...

Арад бүхэнэй
Аялга дуун ондо ондоо.
Яhалашье гое байна!
Янза бүрнин
Наадан хатар
Наярна, түернэ эндэ о...
Аршам ута гааhатай
Ангууша наhажаал
хам...
Бурлаагай аша —
үбгэ...
Аида болон тэбэрилд...
hуу...
Андалдажа духаряа
уу...
«Одёор, одёор, одёор!
Олоороо ерыт
түүдэгтээ...
Уоянай орошод,
ангу...
Уянгатай дуулана.
«Эй, ухнем, эй, ухнем!»
Эрье хүрэтэр холол да...
Хатан Волгын загаhаша...
Хан наса дуулана.
«Байгалhаа Амар
хү...
Барихабди түмэр
харгы...
Һаарал хүбшэ, намаг
н...
Һаалта бэшэ мүнөө —
Барилгашадай
Баас хоолой хүнхинөө.

Хүтэл, байса хадануу...
Хүтэрэлдэжэ,
Хангай ехэ хүбшын
Хасуури, шэнэhэд
Хатаралдажа,
Сэлгеэхэн энэ hүни
Сэнгэжэ hоготоhониинь
юунэн...
Түмэн ошоор сасарhа...
Түүдэгые тойроод,
Ойн модод мэтэ
Олон яhатанай хүбүүд
баса...

Дүхэриглэжэ,
Дүнгэлсэжэ
наадаhаниинь юунэйх...

Агуу Ленэhээ
Амар мүрэн хүрэтэр
Шэрэм булад замаар
Сахилгаан хүлэг
жолоодо...
Хүбүүн, хүбүүн
Хүбшэдэмнай түрэхэ
болтого...
Энэ түмэр харгын
Энгэр дээгүүр
Эгэшэг hайхан дуу
хангюурда...
Эжы, абаяа баясуулха
Уран басаган
Уояндамнай түрэхэ
болтогой...

...Үүрэй толон
Үндэрэй оройгоор үлы...
Шэнэ айлай
Шэлтэнхэн сонходо
Сэлмэг туяа адхаба.
Хүнды ехэ хүбшын
Хүтэлнүүдэн сууряата...
Дуран тухай шэнэ
дуу...
Шуран буга урамдаба.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефон...

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ...
Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная — 2-54..., зам. редактора — 2-6..., зам. редактора — 2-6..., отв. секретаря — 2-50..., секретариат — 2-66-76, ... делы: партийной жизни — 2-60-91 сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86 пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69..., культуры и школ — 2-60..., писем и селькоров — 2-67..., информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01999. Заказ № 0086...